

20 november 2012

**VERSTREKKINGENBELEID
VOORZIENINGEN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING
GEMEENTE STICHTSE VECHT 2012**

Vastgesteld door het college van Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht
op 20 november 2012

INHOUDSOPGAVE

<u>1. Vorm van te verstrekken voorzieningen.</u>	4
1.1. Verschillende manieren om voorzieningen te verstrekken.	4
1.1.1. Verstrekking in natura	4
1.1.2. Verstrekking persoonsgebonden budget	4
1.1.3. Verstrekking financiële tegemoetkoming	4
1.1.4. Verstrekking forfaitaire financiële tegemoetkoming	5
1.2. Uitvoeringsaspecten persoonsgebonden budget (Pgb).	5
1.2.1. Beperking verstrekking via Pgb	5
1.2.1.1. Pgb versus collectief vervoer	5
1.2.1.2. Pgb versus progressieve ziekte	5
1.2.2. Voorwaarden voor verstrekking via Pgb	6
1.2.3. Omvang van het Pgb	6
1.2.4. Bepalen hoogte Pgb	7
1.2.5. Beschikking Pgb	7
1.2.6. Aanschaf voorzieningen	7
1.2.7. Beëindiging Pgb	8
1.2.8. Eigen bijdrage en Pgb	8
1.2.9. Uitbetaling van het Pgb	8
1.2.10. Uitbetaling en verantwoording Pgb via derden	8
1.3. Eigen bijdrage.	9
1.4. Verschil algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen, collectieve voorzieningen en individuele voorzieningen.	9
1.4.1. Algemeen gebruikelijke voorzieningen	9
1.4.1.1. Algemeen gebruikelijke voorzieningen versus individuele voorzieningen	9
1.4.2. Algemene voorzieningen	10
1.4.2.1. Algemene voorzieningen versus individuele voorzieningen	10
1.4.3. Collectieve voorzieningen	10
1.4.4. Individuele voorzieningen	10
<u>2. Hulp bij het huishouden.</u>	11
2.1. Welke voorzieningen zijn mogelijk?	11
2.1.1. Algemene hulp bij het huishouden	11
2.1.2. HH in natura of via een Pgb	12
2.2. Gebruikelijke zorg en omvang hulp bij het huishouden.	13
2.3. Wettelijk voorliggende voorzieningen.	15
2.4. Algemene, algemeen gebruikelijke of voorliggende voorzieningen.	15
2.4.1. Beoordeling hulpvraag	15
2.4.2. De omvang van de hulp	16
2.4.3. Vaststelling van de noodzakelijke hulp	16
<u>3. Woonvoorzieningen.</u>	17
3.1. Uitsluitingen.	17

3.2. Vormen van woonvoorzieningen.	18
3.2.1. Algemene woonvoorzieningen	18
3.2.2. Individuele woonvoorzieningen	18
3.2.3. Primaat verhuizing	18
3.2.3.1. Tijdsfactor compensatie probleem	19
3.2.3.2. Rekening houden met sociale factoren	19
3.2.3.3. Rekening houden met woonlasten en financiële draagkracht	19
3.2.3.4. Aanpassingskosten huidige versus nieuwe woonruimte	20
3.2.3.5. De mogelijke gebruiksduur van de aanpassing	20
3.2.4. Weigering aangeboden woning	20
3.2.5. Forfaitaire vergoeding	21
3.2.6. Geen verhuiskosten vergoeding	21
3.2.7. Op verzoek vrij maken van woning	21
3.2.8. Verhuizing om psychosociale redenen	21
3.2.9. Geen verhuis- en inrichtingskostenvergoeding achteraf	21
3.2.10. Aanpassen: primaat losse woonunit	22
3.2.11. Aanpassen: overige (bouwkundige) voorzieningen	22
3.2.12. Uitraaskamer	23
3.2.13. Integrale beoordeling woonvoorzieningen	23
3.3. Begrenzungen.	23
3.3.1. Hoofdverblijf	23
3.3.2. Bezoekbaar maken woning	24
3.3.3. Overige beperkingen woonvoorzieningen	24
3.3.3.1. Geen noodzaak tot verhuizing	25
3.3.3.2. Geschiktheid woning	25
3.3.3.3. Aanpassing gemeenschappelijke ruimten	25
3.3.3.4. Voorzienbare verhuizing	25
3.4. Overige woonvoorzieningen.	25
3.4.1. Uitbreiding van ruimten	25
3.4.2. Bouwkundige en niet-bouwkundige voorzieningen	26
3.4.3. Woningsanering in verband met CARA	26
3.4.3.1. Financiële tegemoetkoming voor woningsanering	26
3.4.3.2. Afschrijvingstermijnen vloerbedekking	26
3.4.3.3. Bedragen	27
3.4.4. Uitraasruimte	27
3.5. Procedure bij bouwkundige aanpassing.	27
3.5.1. Vaststellen programma van eisen	27
3.5.2. Beoordeling	27
3.5.3. Verlening	28
3.5.4. Uitvoering	28
3.5.5. Controleren op de uitvoering	28
3.5.6. Uitbetaling aan de woningeigenaar en gereedmelding	28
3.6. Opstalverzekering.	28

<u>4.</u>	<u>Lokaal verplaatsen per vervoermiddel.</u>	29
4.1	Vormen van vervoersvoorzieningen.	29
4.1.1.	Algemene voorzieningen	29
4.1.2.	Primaat collectief vervoer	30
4.1.3.	Openbaar vervoer	30
4.1.4.	Vervoer op korte of langere afstand	30
4.1.5.	Collectief (vraagafhankelijk) vervoer	30
4.1.6.	Boven-regionaal vervoer	31
4.1.7.	Overige vervoersvoorzieningen	31
4.1.8.	Scotmobiel en andere voorzieningen voor de korte afstanden	32
4.1.9.	Inkomensgrens/vervallen	
	32	
4.2.	Doel: in beginsel alleen sociaal vervoer in de eigen woon- of leefomgeving.	32
4.2.1.	Het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving	32
4.2.2.	Niet-compensatieplichtige vervoersvoorzieningen	32
4.2.3.	Vervoer in verband met recreatie en ontspanning	32
4.2.4.	Vervoer in verband met werk	32
4.2.5.	Vervoer in verband met vrijwilligerswerk	33
4.2.6.	Vervoer in verband met dagopvang	33
4.2.7.	Vervoer in verband met het volgen van onderwijs	33
4.2.8.	Vervoer van kinderen door ouders met een beperking	33
4.2.9.	Vervoer voor AWBZ-instellingsbewoners	33
4.2.10.	Begeleiding bij het vervoer van AWBZ-bewoners	34
4.2.11.	Weekendvervoer voor AWBZ-bewoners	34
4.2.12.	Recreatief vervoer voor AWBZ-bewoners	34
<u>5.</u>	<u>Verplaatsen in en om de woning: de rolstoel.</u>	35
5.1	Vormen van rolstoelvoorzieningen.	35
5.1.1.	Algemene rolstoelvoorziening	35
5.1.2.	Rolstoel in natura en Pgb	36
5.1.3.	Sportrolstoelen en sportvoorzieningen	36
5.2.	Rolstoel en eigen bijdrage.	37
5.3.	Aanspraak op rolstoelvoorzieningen door AWBZ-bewoners.	37
<u>6.</u>	<u>Slotbepalingen.</u>	38
6.	Slotbepalingen	38
<u>BIJLAGE 1.</u>	De ICF: FUNCTIES.	39
<u>BIJLAGE 2.</u>	De ICF: ACTIVITEITEN EN PARTICIPATIE.	42

VERSTREKKINGENBELEID VOORZIENINGEN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING GEMEENTE STICHTSE VECHT 2012

Het college van burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht;
gelet op artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 4 van de Wmo,
gezien het advies van 20 november 2012;
besluit vast te stellen de volgende beleidsregels:

Hoofdstuk 1.

Vorm van te verstrekken voorzieningen.

1.1. Verschillende manieren om voorzieningen te verstrekken.

Artikel 6 van de Wmo bepaalt in lid 1 het volgende:

“ Het college van burgemeester en wethouders biedt personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar en toereikend persoonsgebonden budget, waaronder de vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.”

Door deze bepaling zijn er in de Wmo drie vormen van verstrekking van individuele voorzieningen mogelijk om het gewenste resultaat te bereiken, namelijk het compenseren van problemen die een belanghebbende¹ ondervindt, te weten:

- a. Verstrekking in natura;
- b. Verstrekking via een persoonsgebonden budget;
- c. Verstrekking via een (forfaitaire) financiële tegemoetkoming.

In alle gevallen vindt de verstrekking plaats via een beschikking en moet de verstrekking het probleem voldoende compenseren. Er kan een eigen bijdrage of een eigen aandeel over de verstrekking worden geheven.

1.1.1. Verstrekking in natura.

Bij een verstrekking in natura krijgt de belanghebbende een kant en klare voorziening in huur of eigendom of in de vorm van dienstverlening.

1.1.2. Verstrekking persoonsgebonden budget.

Met een persoonsgebonden budget kan de belanghebbende zelf de hulp bij het huishouden of een aan te schaffen voorziening bekostigen. Hierbij kan eventueel rekening worden gehouden met een algemeen gebruikelijk deel van de kosten.

1.1.3. Verstrekking financiële tegemoetkoming.

Een financiële tegemoetkoming is bedoeld om een individuele voorziening mee te realiseren. Het begrip financiële tegemoetkoming wordt in de wet gebruikt in artikel 7 lid 2 waar gesproken wordt over een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. Een financiële tegemoetkoming kan afhankelijk worden

---

¹ een persoon, (art.1, lid 1, onder g, onderdeel 5 en 6 van de Wet), die door beperkingen, een chronisch psychisch of een psychosociaal probleem, aantoonbare beperkingen ondervindt bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van het voeren van het huishouden, bij het normale gebruik van de woning, bij het verplaatsen in en om de woning, bij het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel of bij het ontmoeten van medemensen en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden. Hij of zij doet voor zichzelf een aanvraag of laat dat door een gemachtigde doen.

gesteld van het inkomen van de belanghebbende (artikel 19 Wmo). De belanghebbende betaalt dan mee, het zogenoemde eigen aandeel. Een niet-forfaitaire financiële tegemoetkoming zal in het algemeen kostendekkend zijn, tenzij er nog een algemeen gebruikelijk deel in het bedrag zit. Dat kan, als dit in deze beleidsregels is geregeld, in mindering worden gebracht, ook naast een eigen aandeel.

Aan de toekenning van een financiële tegemoetkoming worden voorwaarden gesteld. De besteding ervan wordt steekproefsgewijs gecontroleerd.

Het verschil tussen een persoonsgebonden budget en een financiële tegemoetkoming is zoals blijkt klein. Helder is wel dat bij een bouwkundige woningaanpassing die aan de eigenaar, niet de bewoner, moet worden uitbetaald, niet gesproken kan worden van een persoonsgebonden budget.

1.1.4. Verstrekking forfaitaire financiële tegemoetkoming.

Een forfaitaire financiële tegemoetkoming wordt los van de werkelijke kosten en /of het inkomen vastgesteld. Het is dus geen kostendekkend bedrag en zal niet op het inkomen van de belanghebbende worden afgestemd. Te denken valt aan een verhuiskostenvergoeding of een auto- of taxikostenvergoeding. Ook hier kan eventueel wel rekening worden gehouden met een algemeen gebruikelijk deel, zoals bijvoorbeeld het tarief van het collectief vervoer. Over de besteding van de forfaitaire tegemoetkoming, bijvoorbeeld over de verhuiskostenvergoeding, behoeft belanghebbende geen verantwoording af te leggen.

1.2. Uitvoeringsaspecten persoonsgebonden budget (Pgb).

De verstrekking van een toegekende individuele voorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget vindt plaats op verzoek van de aanvrager.

1.2.1. Beperking verstrekking via persoonsgebonden budget.

Artikel 3 van de Verordening is een uitwerking van artikel 6 Wmo en geeft aan dat er uitzonderingen mogelijk zijn, met name als het gaat om personen waarvan verwacht kan worden dat zij niet met een Pgb kunnen omgaan.

1.2.1.1. Pgb versus collectief vervoer

Het onder de Wmo verstrekken van een persoonsgebonden budget is niet bedoeld om goed draaiende systemen, zoals bijvoorbeeld collectief vervoerssystemen (regiotaxi en Valys), in gevaar te brengen.

Als bijvoorbeeld in plaats van collectief vervoer een Pgb wordt verstrekt, zou namelijk de mogelijkheid bestaan dat door leegloop van het collectief vervoer de basis onder dit vervoer wegvalt. Voor diegenen die afhankelijk zijn van collectief vervoer zou daardoor een natura voorziening wegvallen. Daarom is in artikel 24 van de Verordening nog steeds het primaat van het collectief vervoer opgenomen. Verzoeken om een Pgb van een belanghebbende, voor wie medisch gezien het collectief vervoer voldoende compenserend is, zullen dan ook worden afgewezen (zie ook CRvB 28-10-2009, nr. 08/1600 WMO). Dit onderdeel wordt in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt.

1.2.1.2. Pgb versus progressieve ziekte

Naast hiervoor genoemde redenen kan bij een belanghebbende met een zeer progressief ziektebeeld al op voorhand vaststaan dat binnen korte tijd vervanging van de te verstrekken voorziening noodzakelijk zal zijn. En dat die voorziening wellicht daarna weer een keer vervangen moet worden. Het is dan ook de vraag of deze situatie zich wel leent voor een Pgb, omdat al vast staat dat de voorziening maar een beperkte tijd gebruikt wordt. Mocht sprake zijn van dit probleem dan zal allereerst goed overleg met de belanghebbende duidelijk moeten maken waarom hij of zij de voorziening via een Pgb wenst te ontvangen. Wellicht is dat doel ook op een andere manier te bereiken.

Levert dit gesprek onvoldoende resultaat op, dan zal afgewogen moeten worden of een gemeente voldoende aan zijn resultaatsverplichting kan voldoen met een voorziening in natura en of er voldoende doorslaggevende argumenten zijn om te kunnen spreken van een “zwaarwegende reden” geen Pgb te verstrekken. Bijvoorbeeld omdat betrokkene niet met geld kan omgaan, een verslavingsprobleem heeft of dat er zwaarwegende efficiency-overwegingen zijn.

1.2.2. Voorwaarden voor verstrekking via persoonsgebonden budget.

Artikel 6 van de Verordening bepaalt welke voorwaarden van toepassing zijn op het persoonsgebonden budget.

De eerste voorwaarde daarbij is dat een persoonsgebonden budget alleen verstrekt wordt ten aanzien van individuele voorzieningen. Dat betekent dat bij algemene voorzieningen geen persoonsgebonden budget verstrekt wordt. Dat vloeit ook voort uit de aard van de algemene voorzieningen: dat zijn immers oplossingen die van korte duur zijn, lichte, niet complexe zorg betreffen of betrekking hebben op incidentele zorgbehoeften. Om deze voorzieningen snel te realiseren worden geen eigen bijdragen gevraagd. Daarbij is er een alternatieve mogelijkheid: indien de belanghebbende van mening is dat de algemene voorziening zijn problemen niet voldoende compenseert en daarom een persoonsgebonden budget verstrekt moet worden, dan kan een aanvraag ingediend worden, of als al een aanvraag ingediend is, kan die volgens de reguliere regels van de Algemene wet bestuursrecht worden afgehandeld. In het laatste hoofdstuk zal hier meer uitgebreid op in worden gegaan.

De regels voor algemene voorzieningen zijn de volgende:

- Het gaat om een voorziening die in tijd een korte duur heeft;
- Het gaat om een voorziening die betrekking heeft op lichte, niet complexe zorg;
- Het gaat om een voorziening ten behoeve van een incidentele zorgbehoefte.

1.2.3. Omvang van het persoonsgebonden budget.

Bij het bepalen van de omvang van het persoonsgebonden budget zijn twee mogelijkheden te onderscheiden, te weten het Pgb voor hulp bij het huishouden. En ten tweede het Pgb voor voorzieningen, zoals woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen.

Bij diensten gaat het om de betaling van de bestede tijd aan dienstverleners. De uitbetaling zal dan ook plaats vinden per uur of een gedeelte daarvan. Het uurbedrag wordt vastgelegd in het Besluit. Verder kan uit artikel 6 lid 1 Wmo worden afgeleid dat het uurbedrag vergelijkbaar en toereikend moet zijn met zorg in natura, waardoor het tenminste het minimumloonbedrag moet zijn.

Vanaf 1 januari 2010 zijn er in dezen twee mogelijkheden: je gaat een arbeidsovereenkomst aan met iemand of je gaat een overeenkomst opdrachtgever / -nemer met iemand aan. In het eerste geval komt de hulpverlener bij je in dienst. Dan ontstaan er weer twee situaties: betrokkene werkt op minder dan 3 dagen of betrokkene werkt op meer dan 3 dagen voor je. Als het minder dan 3 dagen zijn mag je bruto uitbetalen en moet iemand zelf zorgen voor afdracht van belasting, voor eventuele verzekering tegen ziekte enzovoorts. Werkt iemand meer dan 3 dagen dan ben je als werkgever ook verantwoordelijk voor de afdracht van belastingen en verplichte premies voor diverse verzekeringen, zoals doorbetaling bij ziekte of werkloosheid. In deze beide situaties moet het minimum (jeugd)loon in ieder geval betaald worden.

Ga je een “overeenkomst opdrachtgever / opdrachtnemer” aan dan zal het veelal gaan om een ZZP-er, een zelfstandige zonder personeel, en ben je niet gebonden aan het minimum (jeugd)loon en hoef je geen afdrachten te doen.

Omdat het heel erg ingewikkeld wordt om steeds bij iedereen te weten wat voor relatie er ontstaat verdient het aanbeveling om met vaste bedragen per uur te werken.

1.2.4. Bepalen hoogte persoonsgebonden budget.

Wat betreft de voorzieningen zal per toekenning een berekening gemaakt moeten worden. Daarbij moet het bedrag voldoende zijn om een voorziening aan te schaffen die de bestaande problemen voldoende compenseert.

Uitgangspunt daarbij zijn de kosten van de voorziening die als de voorziening in natura² zou worden verstrekt. Die kosten kunnen afgeleid worden van bijvoorbeeld een offerte. Daarbij kunnen bedragen opgeteld worden voor het onderhoud en de reparaties van de voorziening, voor zover daar sprake van kan zijn. Deze bedragen zijn ofwel bij verstrekking in eigen beheer bekend vanuit het verleden, ofwel kunnen bij verstrekking via een leverancier bij de leverancier worden opgevraagd.

Over het algemeen kan er van uitgegaan worden dat ook met een persoonsgebonden budget een voorziening met korting is aan te schaffen. Is dat niet het geval dan moet worden overwogen het volledige bedrag, dus zonder korting, te vergoeden, omdat anders het te bereiken resultaat onbereikbaar wordt.

Bij een Pgb voor hulp bij het huishouden kan ook een bedrag aan overhead toegevoegd worden waarmee de budgethouders externe ondersteuning kunnen inhuren. Uiteraard is dit niet nodig als de gemeente de kosten van die ondersteuning rechtstreeks betaalt. Bijvoorbeeld in het geval dat de gemeente hiervoor gebruik maakt van de diensten van de Sociale VerzekeringsBank (SVB).

1.2.5. Beschikking persoonsgebonden budget.

In de beschikking voor het toekennen van een Pgb wordt tenminste vermeld wat de omvang van het budget is en voor hoeveel jaar het Pgb bedoeld is. Daarbij moet het volstrekt duidelijk zijn wat met het Pgb moet worden aangeschaft en aan welke vereisten de voorziening moet voldoen. Daarom wordt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven program van eisen en/of een Pgb-overeenkomst bij de beschikking gevoegd. Hierdoor kan de aanschaf van een verkeerde en/of inadequate voorziening worden voorkomen. Is dat het geval dan zou er bovendien in strijd met de beschikking gehandeld zijn, omdat het te bereiken resultaat, het compenseren van problemen, niet wordt bereikt.

1.2.6. Aanschaf voorzieningen.

Aan de aanschaf van een voorziening zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- a. tenzij anders is beschikt, dient de Pgb-houder voor het verkrijgen van de hier bedoelde voorzieningen een overeenkomst af te sluiten met de gemeente. Deze overeenkomst vormt één geheel met de beschikking³;
- b. de budgethouder is verplicht om een voorziening bij een daarvoor erkende leverancier en/of een voorziening met een CE-keurmerk in te kopen;
- c. de budgethouder is verplicht om de gemeente via een offerte of een gespecificeerde en originele nota voldoende inzicht te geven in de mate waarin de voorziening adequaat en kwalitatief verantwoord is;
- d. de uitkering van een Pgb geschiedt, tenzij anders is overeengekomen, pas na ontvangst en accordering van de bij c. gevraagde informatie;
- e. tenzij schriftelijk anders is overeengekomen, dient de voorziening binnen zes maanden na toekenning van het Pgb te worden aangeschaft;
- f. de aanspraak op een eventueel, na betaling van de voorziening, resterend Pgb komt te vervallen;

---

² Als deze vergelijking gehanteerd wordt, kan rekening worden gehouden met het feit dat de gemeente via een contract met een leverancier korting op voorzieningen krijgt. Deze korting wordt doorberekend naar het persoonsgebonden budget. Het is immers niet de bedoeling dat een persoonsgebonden budget meer geld gaat kosten dan verstrekking in natura.

³ De overeenkomst moet door beide partijen zijn ondertekend, de beschikking alleen door de gemeente.

- g. de budgethouder kan de gemeente niet aansprakelijk stellen voor de gevolgen en volgschade van, bij gebruik van de voorziening gebleken, (verborgen) gebreken en geen of onvoldoende onderhoud;
- h. de budgethouder kan de gemeente niet aansprakelijk stellen voor de gevolgen en volgschade door de aanschaf van een bij gebruik gebleken inadequate voorziening;
- i. de budgethouder dient de voorziening in stand te houden, waaronder wordt verstaan het (laten) onderhouden, repareren en verzekeren (opstal, WA e.d.) ervan;
- j. er mogen geen aanpassingen aan de voorziening plaatsvinden die de mate van adequaatheid negatief kunnen beïnvloeden.

1.2.7. Beëindiging verstrekking via een persoonsgebonden budget.

Het beëindigen van de verstrekking via een Pgb kan op verschillende gronden plaatsvinden.

- a. De budgethouder kan in géén geval aanspraak maken op vergoeding van de restwaarde en/of ontmantelingskosten op het moment van beëindiging;
- b. Als binnen de gestelde periode door verandering in de persoonlijke omstandigheden van de budgethouder de voorziening niet meer compenserend is en om die reden vervangen moet worden, kan de restwaarde (na aftrek van eventuele ontmantelingskosten e.d.) verrekend worden met het bedrag van een nieuwe Pgb-toekenning;
- c. Als de budgethouder verhuist naar een andere gemeente dient betrokkene primair de mogelijkheid van overname van de voorziening door de nieuwe gemeente te onderzoeken. Het tussen beide gemeenten overeengekomen overnamebedrag dient rechtstreeks aan de gemeente Stichtse Vecht te worden overgemaakt;
- d. Is de bij punt c. bedoelde overname niet mogelijk en kan de budgethouder wel een Pgb van de betreffende gemeente krijgen, dan dient de budgethouder zijn voorziening te verkopen en het ontvangen verkoopbedrag, na aftrek van eventuele ontmantelingskosten e.d., aan de gemeente terug te betalen;
- e. Krijgt de budgethouder geen Pgb van zijn of haar nieuwe gemeente, dan zal de gemeente Stichtse Vecht de restwaarde van de voorziening vaststellen en terugverdienen van de budgethouder;
- f. De budgethouder kan geen aanspraak maken op restitutie van meerkosten als gevolg van aanpassingen e.d. die niet samenhangen met het program van eisen;
- g. Indien de via een Pgb aangeschafte voorziening om enigerlei reden overbodig is geworden en de budgethouder of diens erfgenamen tot verkoop ervan overgaan dient het ontvangen verkoopbedrag, na aftrek van eventuele ontmantelingskosten e.d., aan de gemeente terugbetaald te worden.

1.2.8. Eigen bijdrage en persoonsgebonden budget.

In de beschikking zal ook opgenomen moeten worden dat er een eigen bijdrage/eigen aandeel in de kosten verschuldigd is. Omdat het CAK die eigen bijdrage vaststelt en int, zal uitsluitend een aankondiging van het heffen van die bijdrage in de beschikking opgenomen kunnen worden.

1.2.9. Uitbetaling van het persoonsgebonden budget.

Rekening houdend met het hiervoor gestelde in artikel 1.2.6. kan het uitkeren van een Pgb in één keer plaatsvinden, bijvoorbeeld als de aan te schaffen voorziening in één keer betaald moet worden. Betaling in termijnen is bijvoorbeeld aan de orde bij een Pgb voor hulp bij het huishouden.

1.2.10. Uitbetaling en verantwoording Pgb via derden.

Als de betaling via een serviceorganisatie gaat (de thuiszorg of een andere organisatie) dan wordt alleen op basis van daadwerkelijke uitgaven het Pgb overgemaakt. De gemeente stort dan op uitdrukkelijk verzoek van de belanghebbende het geld op rekening van de serviceorganisatie, die tot betaling van de hulp overgaat na ontvangst van een werkbriefje van de belanghebbende. De gemeente betaalt in principe dan niet te veel en de belanghebbende hoeft

niets terug te betalen. Namens de belanghebbende verzorgt de serviceorganisatie ook de verantwoording.

1.3. Eigen bijdrage.

Artikel 7 van de Verordening bepaalt dat belanghebbende bij een te verstrekken individuele voorziening of dienst een eigen bijdrage verschuldigd is.

Deze eigen bijdrage wordt berekend door het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Het CAK werkt met verzamelinkomens vanuit een peiljaar, welke twee jaar voor het lopende jaar ligt. Dit is noodzakelijk om over de verzamelinkomens, die afkomstig zijn van de belastingdienst, te kunnen beschikken. Daarom is er soms sprake van een voorlopige vaststelling en zal achteraf een definitieve vaststelling plaatsvinden. Het in mindering brengen van eigen bijdragen of een eigen aandeel zal daardoor vaak niet mogelijk zijn. Al deze activiteiten zullen door het CAK worden uitgevoerd, inclusief de verrekening van de Wtcg-korting van 33% op de eigen bijdrage conform artikel 4.1 lid 4 Besluit Maatschappelijke Ondersteuning (AmvB⁴).

Een eigen bijdrage voor een voorziening mag elke 4 weken gevraagd worden, maar mag nooit de grens die in het Financieel besluit is vastgelegd en/of de kostprijs van de voorziening te boven gaan. Wordt een voorziening in eigendom van de belanghebbende verstrekt, dan is de looptijd van de eigen bijdrage maximaal 39 perioden van 4 weken. Gaat het om een (huur)voorziening die niet in eigendom wordt verstrekt, dan loopt het heffen van de eigen bijdrage door zo lang als de voorziening wordt gebruikt. Dat geldt ook voor de doorlopende hulp bij het huishouden in natura of via een Pgb.

1.4. Verschil algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen, collectieve voorzieningen en individuele voorzieningen.

1.4.1. Algemeen gebruikelijke voorzieningen.

Algemeen gebruikelijke voorzieningen, zoals mengkranen en verhoogde toiletputten zijn voorzieningen die op grote schaal in winkels of via internet te koop zijn. Verder zijn ze bij de gemiddelde Nederlander in gebruik en hebben ze een geaccepteerde prijsstelling.

Niet algemeen gebruikelijke voorzieningen voldoen niet aan een of meer van die drie criteria: ze zijn niet in gewone winkels te koop (tilliften), ze zijn speciaal bestemd voor mensen met een handicap (rolstoel) of ze zijn veel duurder dan vergelijkbare producten (driewielers tegenover de gewone tweewieler) of er zijn geen vergelijkbare producten (weer de tillift).

Overigens heeft de CRvB aangegeven dat op de regel uitzonderingen mogelijk zijn. Bijvoorbeeld bij het vervangen van een niet afgeschreven voorziening voor een belanghebbende die vanwege de onvermijdbare kosten van diens handicap onder de bijstandsnorm komt.

1.4.1.1. Algemeen gebruikelijke voorziening versus individuele voorziening.

Uitgangspunt in de Wmo is dat algemeen gebruikelijke voorzieningen niet als individuele voorziening verstrekt worden. In die zin zijn het voorliggende voorzieningen die voor alle Nederlanders bestemd zijn en gebruikt zouden kunnen worden.

Indien een belanghebbende met een laag inkomen financiële beperkingen ondervindt bij het aanschaffen van een algemeen gebruikelijke voorziening en deze is voor hem medisch gezien noodzakelijk, dan is de gemeente compensatieplichtig. Ook een financiële beperking, voor medisch gezien noodzakelijke algemeen gebruikelijke voorzieningen, is een beperking die vanuit de Wmo moet worden gecompenseerd.

---

⁴ Algemene maatregel van Bestuur.

1.4.2. Algemene voorzieningen

Artikel 1 aanhef en onder lid I van de Verordening geeft een begripsomschrijving van de algemene voorziening:

“Een voorziening die wordt geleverd op basis van directe beschikbaarheid, een beperkte toegangsbeoordeling en die een snelle, regelarme en adequate oplossing biedt voor de beperkingen die een belanghebbende ondervindt.”

Bijvoorbeeld de maaltijdservice en de sociale alarmering zijn dergelijke voorzieningen. Ze vallen weliswaar onder de Wmo, maar behoren niet tot prestatieveld 6, de individuele voorzieningen. Er is geen uitgebreide aanvraagprocedure om deze voorzieningen te verkrijgen. Men ontvangt geen beschikking.

In de Wmo ontstaan langzamerhand meer nieuwe algemene voorzieningen. Zij zijn in de Verordening opgenomen met het doel het ontwikkelen van deze algemene voorzieningen te stimuleren. Bij dit soort algemene voorzieningen kan gedacht worden aan bijvoorbeeld:

- Boodschappendiensten.

Op veel plaatsen bestaan al boodschappendiensten via supermarkten. Ook kan door het oprichten van een boodschappendienst, als algemene voorziening, de belanghebbend geholpen worden.

- Rolstoelpools.

Veel belanghebbenden hebben behoefte aan een rolstoel, maar niet zoals de Verordening als toekenningcriterium bepaalt: voor dagelijks zittend gebruik, maar met name voor incidentele situaties. In deze situatie kan een algemene voorziening een oplossing bieden. Daarbij kan men op momenten dat daar behoefte aan bestaat over een dergelijke rolstoel beschikken, zonder dat men die zelf heeft.

- Scootmobielpools.

Die zijn vergelijkbaar met de hierboven beschreven rolstoelpools.

- Klussendiensten om kleine woningaanpassingen te realiseren. Dit soort diensten bestaat al enige tijd en kent allerlei benamingen: buurtconciërge, klussendienst e.d. Deze voorziening is vooral bedoeld voor kleine aanpassingen.

Deze en andere algemene voorzieningen zullen als gevolg van de invoering van de Wmo voor steeds meer personen beschikbaar komen. Een algemene voorziening is per definitie geen individuele voorziening, maar kan daaraan voorliggend zijn, indien aanwezig en voldoende compenserend.

1.4.2.1. Algemeen voorziening versus individuele voorziening.

Een algemene voorziening kan onder bepaalde omstandigheden als individuele voorziening worden verstrekt. Zie hiervoor artikel 1.4.1.1.

1.4.3. Collectieve voorzieningen.

Collectieve voorzieningen worden op basis van een individuele beoordeling verstrekt, maar kunnen door meerdere personen tegelijk worden gebruikt. Tot nu toe is het collectief vervoer, ook collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) geheten, het meest duidelijke voorbeeld van een collectieve voorziening.

Collectief vervoer is geen algemene voorziening, maar tot op heden nog een individuele voorziening. Hiervoor geldt de normale aanvraagprocedure en wordt een beschikking afgegeven. Zie bijvoorbeeld CRvB 08/7031 Wmo; 08/7118 Wmo, 08/7382 Wmo.

1.4.4. Individuele voorzieningen.

De regelgeving voor individuele voorzieningen (prestatieveld 6 van de Wmo) is vastgelegd in de Verordening. Het toekennen van deze voorzieningen wordt gekenmerkt door een uitgebreide aanvraagprocedure, leidend tot het afgeven van een beschikking waarop bezwaar en beroep open staat.

Hoofdstuk 2.

Hulp bij het huishouden.

Hulp bij het huishouden valt onder artikel 4 Wmo: “het voeren van een huishouden”. Om een huishouden te voeren is het nodig om een geschikte woning te hebben (zie hoofdstuk 3 Woonvoorzieningen) en om die woning voor bewoning geschikt te houden. Wie niet in staat is dit zelf te doen of niet in staat is dit probleem zelf op te lossen of geen mogelijkheid heeft dat huisgenoten dit oplossen, zal in aanmerking kunnen komen voor hulp bij het huishouden.

De hulp bij het huishouden moet als resultaat hebben dat een belanghebbende beschikt over een schoon huis dat leefbaar is voor hem en zijn gezinsgenoten. Daarbij richt deze hulp zich op de volgende onderdelen:

- a. het schoonmaken van de woonruimte (woonkamer, keuken, slaapkamer(s), toilet(ten) en badkamer;
- b. het wassen van datgene wat in het huishouden gebruikt wordt (beddengoed, kleding enz.);
- c. het voorbereiden van dagelijkse maaltijden en het schoonhouden van kookgerei via het doen van de afwas plus bediening en onderhoud apparatuur;
- d. het afvoeren van afval;
- e. het verzorgen van andere aspecten van het huishouden zoals planten en dieren voor zover beperkt (gemiddeld en binnenshuis) en mee te nemen bij de werkzaamheden;
- f. in bijzondere situaties kan ook het opvangen en verzorgen van kleine kinderen tot het huishouden behoren.

Bij alle activiteiten wordt uitgegaan van de dagelijkse gang van zaken, gebruikmakend van algemeen gebruikelijke hulpmiddelen (zoals schoonmaakmiddelen, een (af)wasmachine of een droger).

2.1. Welke voorzieningen zijn mogelijk?

De Verordening noemt in artikel 8 drie mogelijke voorzieningen:

- a. *Een algemene voorziening, waaronder algemene hulp bij het huishouden;*
- b. *Hulp bij het huishouden in natura;*
- c. *Een persoonsgebonden budget te besteden aan hulp bij het huishouden.*

2.1.1. Algemene hulp bij het huishouden.

Deze algemene hulp is bedoeld voor situaties waar tijdelijk, voor een beperkte periode, hulp nodig is om al dan niet medisch vaststaande redenen. Voorbeelden zijn: na een operatie in het ziekenhuis mag er twee weken niet getild worden. Dit is voorgeschreven door de behandelend specialist. Als het dan gaat om iemand die alleen woont of iemand met huisgenoten waarbij die huisgenoten ook niet kunnen/mogen tillen, dan staat de medische noodzaak vast, als er dan geen mogelijkheden zijn zelf het probleem op te lossen en als het voor een zeer beperkte periode is, kan het via algemene hulp bij het huishouden opgelost worden.

Voor dergelijke algemene hulp bij het huishouden is geen aanvraagprocedure noodzakelijk. Alleen een melding is voldoende. Er wordt geen beschikking afgegeven en ook geen eigen bijdrage gevraagd: de noodzakelijke hulp wordt verleend en daarmee het probleem opgelost. Algemene hulp bij het huishouden kan bijvoorbeeld eenvoudig tot stand komen via transferpunten van ziekenhuizen. Ook bij planbare operaties is het eenvoudig in te zetten.

In alle situaties waarbij het gaat om een lange(re) periode en om ingewikkelder hulp is deze algemene hulp bij het huishouden geen goede manier om het probleem op te lossen en komen de andere twee mogelijkheden in beeld. Daarom wordt gesproken van het “primaat” van

de algemene hulp bij het huishouden. Samengevat: bij algemene hulp bij het huishouden gaat het altijd om:

- a. Een probleem met een korte duur;
- b. Een lichte, niet complexe vraagstelling;
- c. Een incidenteel probleem.

Onder korte duur wordt hierbij verstaan een duur die de 4 tot 6 weken niet te boven gaat. In deze situatie is geen sprake van een keuze voor een persoonsgebonden budget. Wil men (ook al betreft het een korte periode) toch een Pgb, dan zal dat op de normale manier moeten worden aangevraagd. In die situatie zal onderzoek plaatsvinden, een beschikking worden afgegeven en een eigen bijdrage worden geheven.

Bij algemene hulp bij het huishouden zal na de melding de hulp onmiddellijk worden ingezet, hetgeen schriftelijk bevestigd zal worden. Dat is de enige administratieve handeling die verricht wordt. In deze melding wordt ook vastgelegd voor welke periode de algemene hulp bij het huishouden wordt gegeven.

2.1.2. Hulp bij het huishouden in natura of via een persoonsgebonden budget.

De hulp bij het huishouden in natura of via een Pgb wordt verstrekt als de hiervoor genoemde algemene hulp niet mogelijk is of niet tot het gewenste resultaat leidt. De beoordeling voor hulp bij het huishouden of voor een persoonsgebonden budget is volledig gelijk: het verschil zit hem uitsluitend in de wijze waarop de vraag wordt ingevuld.

Onder hulp in natura wordt verstaan dat de resultaatsverplichting leidt tot het inschakelen van een instelling die de noodzakelijke werkzaamheden voor zijn rekening neemt.

Bij een Pgb wordt het resultaat bereikt doordat de belanghebbende met dat budget zelf iemand inhuurt om de werkzaamheden te verrichten.

Daarbij bestaat een tweetal mogelijkheden om het persoonsgebonden budget in te vullen: men kent een situatie waarbij er een verhouding opdrachtgever – opdrachtnemer ontstaat (waarbij de helpende niet in loondienst komt) of een situatie die in de Wmo omschreven is als “een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid van de Wet op de loonbelasting 1964, waarbij sprake is van de Regeling diensten aan huis. Wat betreft deze beide keuzemogelijkheden dient de gemeente betrokkenen uitgebreid te informeren.

Om te beoordelen of een aanvraag om hulp bij het huishouden gehonoreerd kan worden wordt een onderzoek verricht naar de volgende vragen:

- a. wat is de reden dat betrokkene het huishoudelijk werk geheel of gedeeltelijk niet zelf kan verrichten?
- b. is deze reden (medisch/psychisch) te objectiveren?
- c. zijn er wettelijk voorliggende voorzieningen om het probleem op te lossen?
- d. heeft betrokkene zelf nog (andere) mogelijkheden om het probleem op te lossen?
- e. zijn er algemeen gebruikelijke voorzieningen die het probleem deels kunnen oplossen?
- f. is er sprake van gebruikelijke zorg (zie onder 2.3.)?

Als na beantwoording van deze vragen het probleem blijft bestaan, is het de taak van de gemeente het probleem op te lossen. Daarbij kan in twee varianten hulp worden geboden, te weten HH1 voor niet complexe situaties en HH2 voor complexe situaties. Dit laatste is het geval zijn als belanghebbende geen regie over de huishouding kan voeren.

2.2. Gebruikelijke zorg en omvang hulp bij het huishouden.

Artikel 10 van de Verordening bepaalt dat men niet in aanmerking komt voor hulp bij het huishouden,

“(...) als tot de leefeenheid waar deze persoon deel van uitmaakt een of meer huisgenoten behoren die wel in staat zijn het huishoudelijk werk te verrichten”

Deze beperking heet “gebruikelijke zorg” en is afkomstig uit de regels zoals die ook onder de AWBZ werden gehanteerd.

Bij gebruikelijke zorg gaat het om een probleem dat is ontstaan doordat degene die gewend is voor het huishouden te zorgen dit, al dan niet tijdelijk, niet meer kan doen. De eerste stap bij het zoeken van een oplossing is dan om te kijken naar de huisgenoten van degene die het huishouden normaalgesproken doet. Zijn die huisgenoten in staat het huishoudelijk werk, bijvoorbeeld door een herverdeling van taken, over te nemen? Dat zal de eerste vraag zijn in dit soort situaties, omdat het in Nederland nu eenmaal zo is dat de gezamenlijke huisgenoten verantwoordelijk zijn voor het huishouden. Dat geldt voor gezinnen met kinderen, al dan niet in de situatie dat beide ouders werken. Maar het geldt ook voor een gezin met een gehandicapt gezinslid die het huishoudelijk werk niet meer kan doen.

Er zal dus allereerst bekeken worden of een herverdeling van taken mogelijk is. Daarbij is uitgangspunt dat iedereen die ouder is dan 18 jaar in staat is huishoudelijke werkzaamheden te verrichten. Onder de 18 jaar wordt men wel verondersteld de eigen kamer bij te houden en hand- en spandiensten te verrichten zoals het helpen bij het tafeldekken, de afwas, het doen van beperkte boodschappen enz. De leeftijd van 18 jaar is gekozen als grensleeftijd omdat veel jongeren ouder dan 18 jaar zelfstandig gaan wonen en dan ook daadwerkelijk een eigen huishouden moeten runnen.

Met al deze zaken kan rekening worden gehouden als beoordeeld moet worden of huisgenoten het huishoudelijk werk kunnen overnemen. Daarbij is het hebben van een baan, het doen van een studie, veel tijd besteden aan hobby's of vrijwilligerswerk of het hebben van bijbaantjes naast een studie in principe geen reden om geen gebruikelijke zorg te hoeven doen. Immers: iedereen, alleenstaand, samenwonend, gehuwd, met of zonder werk, met of zonder veel activiteiten in zijn of haar vrije tijd is verantwoordelijk voor het gezamenlijke huishouden. Hier vormt een handicap geen uitzondering op. Het is immers niet onredelijk te vragen keuzen te maken om het huishouden draaiende te houden. De gemeente moet hierbij beoordelen of het vragen van deze keuzen opwegen tegen het gegeven dat het inzetten van hulp de gemeenschap geld kost. Daarbij kijkt zij niet alleen naar de individuele situatie, maar ook naar de consequenties van een dergelijk beleid voor alle belanghebbenden in een gelijke situatie.

In elk individuele situatie zal bekeken moeten worden of ook in die situatie het redelijk is gebruikelijke zorg te veronderstellen. Maar uitzonderingen zullen niet zo snel gemaakt worden, tenzij het gaat om huisgenoten die ook echt de gebruikelijke zorg niet waar kunnen maken omdat zij dagen achtereen afwezig zijn. Bijvoorbeeld voor studie (iemand die 4 dagen per week afwezig is omdat hij op kamers verblijft vanwege zijn studie) of voor werk (een internationaal chauffeur die op maandag vertrekt en op vrijdag weer terugkomt).

Het gaat uitdrukkelijk alleen om personen die “niet toevallig” bij elkaar wonen: zoals een huis met studenten of iemand die een kamer huurt. In de eerste situatie is ieder verantwoordelijk voor zijn eigen deel en zijn eigen aandeel, in de tweede situatie hoort het huishoudelijk werk (al dan niet deels) bij het huren van de kamer.

Bij mensen die zijn opgenomen in een intramurale AWBZ-instelling hoort het huishoudelijk werk nadrukkelijk bij het pakket dat door de AWBZ wordt geboden, zodat hier geen ruimte meer is voor huishoudelijke hulp op basis van de Wmo. Maar aanleunwoningen die men van een woningbouwvereniging huurt en waar men hulp ontvangt vanuit een nabijgelegen

AWBZ-instelling vallen wat huishoudelijk werk betreft niet onder de AWBZ en dus onder de Wmo. Bewoners van particuliere huizen, die hulp bij het huishouden bieden omdat dit contractueel zo is geregeld (vaak naast het leveren van zorg), kunnen wel voor een indicatie in aanmerking komen, met welke indicatie en een daaruit volgend Pgb zij het geboden huishoudelijk werk kunnen betalen.

Als er bij een beoordeling sprake blijkt te zijn van gebruikelijke zorg en er geen aanleiding is een uitzondering te maken, is er een oplossing voorhanden in de vorm van het herverdelen van taken en zal geen hulp geboden worden op basis van de Wmo.

Indien er geen gebruikelijke zorg mogelijk is, moet bepaald worden hoeveel hulp er noodzakelijk is om de taken over te nemen of te ondersteunen die niet verricht kunnen worden. Dat is bijvoorbeeld het geval als het gaat om een alleenstaande, of omdat de huisgenoten daar niet toe in staat zijn vanwege lichamelijke problemen. Ook hierbij is van belang dat het in de Wmo gaat om het resultaat: er moet een schoon huis zijn, er moet een maaltijd zijn, de was moet gedaan worden, enz.

Onder de AWBZ is hierbij altijd gewerkt met normtijden en deze zijn in de Wmo overgenomen. De normtijden zijn tot stand gekomen door overleg tussen de instellingen voor thuiszorg en de indicatieorganen. Deze normtijden zijn uitgangspunt voor het bepalen van het maximum aantal uren hulp in natura of bij het op die uren gebaseerde Pgb voor de in te huren (alfa)hulp.

Maar er zijn modernere middelen waardoor schoonmaken anders kan gebeuren. Daarbij zal altijd tellen: niet het aantal uren dat is geïndiceerd maar het te bereiken doel. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld een schoon huis, een was die gedaan is enz. leidend is. Daarbij worden de normen aangelegd zoals die op de dag van vandaag in Nederland gelden. Met andere woorden: was het vroeger normaal dat elke dag het toilet werd schoongemaakt en dat elke dag de stofzuiger door het huis ging, tegenwoordig is dat niet meer zo en daarom wordt van de huidige normen uitgegaan. Deze normen zijn vastgelegd in het document Wmo richtlijnen Hulp bij het huishouden dat het CIZ als handleiding voor gemeenten heeft opgesteld. Dit document is gebaseerd op het AWBZ protocol Huishoudelijke Verzorging en Gebruikelijke zorg en is aangepast op basis van de Wmo model-verordening en -beleidsregels van de VNG. De Centrale Raad is van mening dat dit systeem als uitgangspunt van te verlenen hulp gebruikt kan worden.

Tijdnormering hulp bij het huishouden

HH alleenstaande (seniorenwoning / Flat)	Minuten	uren
Broodmaaltijd bereiden	15 min per keer	1 uur 45 min
Licht huishoudelijk werk (kamers opruimen)	60 min per week	1 uur
Zwaar huishoudelijk werk (stofzuigen, wc/badkamer ramen lappen, dweilen en bed verschonen).	90 min per week	1 uur 30
De was doen (kleding en linnengoed wassen)	60 min per week	1 uur
Totaal		

HH alleenstaande (eengezinswoning)	Minuten	uren
Broodmaaltijd bereiden	15 min per keer	1 uur 45 min
Licht huishoudelijk werk (kamers opruimen)	60 min per week	1 uur
Zwaar huishoudelijk werk (stofzuigen, wc/badkamer ramen lappen, dweilen en bed verschonen).	180 min per week	3 uur
De was doen (kleding en linnengoed wassen)	60 min per week	1 uur
Totaal		

HH twee of meerpersoonshuishouden	Minuten	uren
Broodmaaltijd bereiden	15 min per keer	1 uur 45 min
Licht huishoudelijk werk (kamers opruimen)	90 min per week	1 uur 30
Zwaar huishoudelijk werk (stofzuigen, wc/badkamer ramen lappen, dweilen en bedden verschoneren).	180 min per week	3 uur
De was doen (kleding en linnengoed wassen)	90 min per week	1 uur 30
Totaal		

HH (extra) bijvoorbeeld Maria Dommer		
Maaltijd opwarmen, vlees snijden, tafel dekken / afruimen, vuilnis wegbrengen, afwassen, thee en koffie verzorgen.	30 min per keer	3 uur 30 min

2.3. Wettelijk voorliggende voorzieningen.

Wettelijke voorliggende voorzieningen zijn voorzieningen die op basis van andere wettelijke regelingen een oplossing voor het probleem kunnen bieden. Artikel 2 Wmo bepaalt immers:

“Er bestaat geen aanspraak op maatschappelijke ondersteuning voor zover met betrekking tot de problematiek die in het gegeven geval aanleiding geeft voor de noodzaak tot ondersteuning een voorziening op grond van een andere wettelijke regeling bestaat.”

Om deze reden is bijvoorbeeld de AWBZ voorliggend op de Wmo. Maar op het terrein van de hulp bij het huishouden zal niet snel een andere wettelijke voorziening voorgaan op de Wmo. Ook het Volledig Pakket Thuis, waarbij iemand die niet in een AWBZ-instelling is opgenomen, maar wel alle zorg ontvangt van een AWBZ-instelling, is voor wat betreft hulp bij het huishouden voorliggend. Dat geldt ook voor een in een persoonsgebonden budget omgezet ZorgZwaarte Pakket, waar ook de hulp bij het huishouden een onderdeel uitmaakt van het persoonsgebonden budget.

2.4. Algemene, algemeen gebruikelijke of voorliggende voorzieningen.

Algemene, algemeen gebruikelijke of voorliggende voorzieningen zullen vaker voorkomen. Het gaat daarbij om mogelijkheden die voor iedere inwoner van Nederland in zijn eigen gemeente beschikbaar is. Te denken valt aan bijvoorbeeld boodschappenservice, de glazenwasser en kinderopvang. Hiervoor geldt op basis van jurisprudentie een aantal voorwaarden. Allereerst moet vaststaan of de voorliggende voorziening ook daadwerkelijk aanwezig is. Als daar twijfel over is, moet dat onderzocht worden. Het is niet mogelijk naar een voorliggende voorziening te verwijzen als niet vast staat dat daar ook in dit concrete geval gebruik van kan worden gemaakt. Vervolgens dient naar de financiële consequenties gekeken te worden. Het is niet helder wanneer de financiële consequenties een oorzaak kunnen zijn van de onmogelijkheid hiernaar te verwijzen, maar uitgegaan kan worden van het standpunt dat de financiële consequenties (zeer) beperkt moeten zijn. Daarbij kan de vergelijking met mensen die geen handicap hebben een belangrijk toetsingsinstrument zijn.

2.4.1. Beoordeling hulpvraag.

Beoordeeld zal moeten worden of iemand zelf nog mogelijkheden heeft het probleem op te lossen. Dat kunnen bijvoorbeeld financiële mogelijkheden zijn. Doordat er eigen bijdragen gevraagd kunnen worden zal voor een bepaalde groep gelden dat de te betalen eigen bijdrage even groot is als de kosten van de hulp in natura of het toe te kennen Pgb. In die situatie kan gesteld worden dat iemand financieel zelf in staat is het probleem op te lossen. Het zou kunnen dat men wel het geld heeft, maar niet de capaciteit om een en ander praktisch te regelen. In die situatie zal de resultaatsverplichting van de gemeente zich kunnen beperken tot het organiseren van de hulp waarna iemand de hulp verder zelf bekostigt.

2.4.2. De omvang van de hulp.

De omvang van de hulp die iemand nodig heeft om een schoon en leefbaar huis te krijgen wordt berekend aan de hand van normtijden. Deze normen zijn vastgelegd in het hiervoor bij 2.2. genoemde document Wmo richtlijnen Hulp bij het huishouden. De normtijden zijn een uitgangspunt. In bijzondere situaties kan altijd naar boven of naar beneden worden afgeweken, mits aan de resultaatsverplichting voldaan wordt: de hulp moet leiden tot een schoon huis, schone kleding, (indien van toepassing) beschikbare maaltijden enz.

Het is niet zo dat onbepaald aan allerlei eisen tegemoet gekomen kan worden. Aan welke eisen wel tegemoetgekomen wordt is een individuele afweging. Uitgangspunt is daarbij een "gemiddelde situatie" welk uitgangspunt in de Verordening vorm heeft gekregen in de bepaling van artikel 2, lid 2 onder c. dat geen voorziening wordt toegekend "voor zover de aangevraagde voorzieningen betrekking hebben op een hoger niveau dan het uitrustingsniveau sociale woningbouw."

Dit wil zeggen dat woningen die veel groter zijn dan woningen in de sociale woningbouw over het algemeen niet per definitie volledig vallen onder de compensatieplicht. In een individuele beoordeling zal afgewogen moeten worden of bijvoorbeeld niet gebruikte ruimten of ruimten die niet noodzakelijkerwijs gebruikt hoeven te worden mee moeten worden genomen in de bepaling van de omvang van de noodzakelijke hulp. Daar staat tegenover dat zeer kleine woningen tot een reductie van tijd kan leiden.

2.4.3. Vaststelling van de noodzakelijke hulp.

De vaststelling van de hulp die noodzakelijk is om aan de resultaatsverplichting te voldoen gebeurt in uren en minuten (zie bij 2.2. Schema Tijdnormering). Het is niet uit te sluiten dat er alternatieve normtijden ontstaan: ontwikkelingen in het schoonmaken zouden dit kunnen veroorzaken. Uiteraard kunnen ook andere normtijden worden gehanteerd. Voorwaarde hiervoor is dat zij te onderbouwen zijn.

Is aan alle voorwaarden voldaan, dan kan bij beschikking meegedeeld worden op welke wijze het bestaande probleem opgelost kan worden.

Gaat het om zorg in natura dan kan de betrokkene een keuze maken uit de instellingen (zorgaanbieders), die vervolgens over die keuze worden geïnformeerd. Gaat het om een Pgb dan kan het bedrag op de gebruikelijke wijze beschikbaar worden gesteld.

Hoofdstuk 3.

Woonvoorzieningen.

Artikel 4 lid a. Wmo spreekt van: "(...) in staat stellen een huishouden te voeren;". Hieronder wordt zowel de woonvoorziening als de hulp bij het huishouden bedoeld. Hulp bij het huishouden is in hoofdstuk 2 besproken.

Bij het treffen van woonvoorzieningen wordt een belanghebbende in staat gesteld op een normale wijze te (blijven) wonen. Dat wil zeggen dat het resultaat van die voorzieningen een woning is waarin normaal gebruik van de woning kan worden gemaakt, het gaat om de zogenaamde elementaire woonfuncties.

Uitgangspunt hierbij is dat betrokkene al wel een woning heeft. Omdat de woning evenwel niet geschikt is voor de beperkingen die betrokkene heeft is er behoefte aan een (meer) geschikte woning. Dat kan dezelfde woning zijn, maar dan geschikt gemaakt, of een andere woning, die (meer) geschikt is en eventueel geschikt wordt gemaakt. Het is dus niet zo dat een gemeente een woning moet realiseren. Wel kan een gemeente helpen zoeken naar een geschikte woning. Het zorgen voor woonruimte is en blijft eigen verantwoordelijkheid van iedere Nederlander, het is geen Wmo-zaak. Zie bijvoorbeeld CRvB 11/1118 Wmo, 11/4586 Wmo, 11/4587 Wmo.

3.1. Uitsluitingen.

In een aantal situaties geldt de compensatieplicht niet, omdat er dan sprake is van een zo bijzondere woonsituatie dat die niet valt onder de compensatieplicht van de Wmo. Artikel 18 van de Verordening beschrijft die specifieke situaties.

In dat artikel onder lid a. gaat het om woonsituaties die niet bestaan uit een permanent zelfstandig woonverblijf, zoals hotels en pensions, kamerverhuur, tweede woningen, vakantie-woningen en recreatiewoningen. En verder gaat het ook om bijzondere woonsituaties zoals kloosters en trekkerswoonwagens.

In lid b. zijn de situaties beschreven waarbij gezien de aard van het soort gebouw verondersteld mag worden dat bepaalde voorzieningen standaard aanwezig zijn. Welke voorzieningen dat zijn, zal nader vastgelegd moeten worden met de eigenaar van deze woongebouwen. Hierdoor kunnen onduidelijkheden worden voorkomen.

Is er sprake van één van deze mogelijkheden dan is afwijzing op voorhand mogelijk. Hierbij moet uiteraard wel nagegaan worden of er sprake is van een situatie waarin eventueel de hardheidsclausule gebruikt moet worden.

Een speciale positie nemen vakantiewoningen in. Vakantiewoningen zijn uitgesloten van aanpassing omdat zij niet bestemd zijn voor permanente bewoning. Er zijn evenwel personen die permanent wonen in een recreatiewoning, hoewel dat op basis van het bestemmingsplan niet is toegestaan. Jurisprudentie leert dat woonvoorzieningen in die situatie afgewezen kunnen worden als de recreatiewoning niet voldoet aan de eisen van een woning geschikt voor permanente bewoning. Immers, de maatvoering maakt dan een adequaat aanpassen van de woning onmogelijk. Toch moet ook in deze situatie individuele beoordeling plaatsvinden. Situaties waarin bewoning gedoogd wordt zijn nog lastiger. Dan is aanpassing in principe mogelijk, zij het ook dat dan de woning wel geschikt moet zijn voor permanente bewoning, omdat aanpassing anders evenmin tot een adequate compensatie leidt.

3.2. Vormen van woonvoorzieningen.

Gaat het om een woonvoorziening die wel onder de reikwijdte van de Wmo valt, dan geldt dat de gemeente compensatieplicht heeft. De gemeente heeft op grond van artikel 13 van de verordening de beschikking over een aantal mogelijke oplossingen, te weten

- a. een algemene woonvoorziening,
- b. een woonvoorziening in natura,
- c. een persoonsgebonden budget voor een woonvoorziening,
- d. een financiële tegemoetkoming voor een woonvoorziening.

Als een belanghebbende vanwege “aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek” (artikel 14 verordening) aanpassing aan de woning nodig heeft, kan dat via een algemene woonvoorziening. Dit onder voorwaarde dat het woonprobleem hiermee snel en adequaat is op te lossen.

3.2.1. Algemene woonvoorzieningen.

De algemene (woon)voorzieningen zijn bedoeld voor situaties die betrekking hebben op oplossingen die van korte duur zijn, lichte, niet complexe voorzieningen of betrekking hebben op incidentele (zorg)behoeften. Hiervoor hoeft geen aanvraag te worden ingediend en is het Wmo Loket niet betrokken bij de afhandeling ervan. In het gemeentelijk beleid kan bijvoorbeeld worden voorzien in een klussendienst e.d. als een algemene voorziening.

3.2.2. Individuele woonvoorzieningen.

Als een algemene voorziening niet aanwezig is of niet de oplossing is voor het woonprobleem, of als de belanghebbende die niet wenst, zal een aanvraag voor een andere woonvoorziening kunnen worden ingediend. In dat geval komen de onder b, c en d van artikel 13 van de Verordening genoemde soorten verstrekkingen in aanmerking.

Onder deze verstrekkingen kunnen de volgende concrete voorzieningen vallen:

- a. een tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten;
- b. een bouwkundige of woontechnische woonvoorziening;
- c. een niet-bouwkundige of niet-woontechnische woonvoorziening;
- d. een ultraasruimte.

Aanvragen voor woningaanpassingen, zoals elektra- en wateraansluitpunten binnen of buiten; onderhoud of herstel van verzakkingen van tuinen en woningen komen niet voor vergoeding in aanmerking. Dergelijke aanpassingen zijn algemeen gebruikelijk of vallen onder het reguliere onderhoud. Ook achterstallig onderhoud valt in deze categorie.

3.2.3. Primaat verhuizing.

Artikel 16 van de Verordening regelt het primaat van de verhuizing. Dat wil zeggen dat als vast staat dat een aanpassing noodzakelijk is, eerst beoordeeld wordt of verhuizing naar een reeds geheel aangepaste woning, of naar een goedkoper en gemakkelijker aan te passen woning een oplossing is die in aanmerking komt.

Er zijn vanuit de jurisprudentie grenzen aan het hanteren van het primaat van de verhuizing. Daarbij gaat het met name om factoren als de woonlasten en de tijd waarbinnen een oplossing kan/moet worden gevonden. Maar ook om de verhouding tussen de besparing van de gemeente bij toepassing van het primaat en de negatieve gevolgen voor de belanghebbende. In alle gevallen is het nemen van een goed gemotiveerd besluit, waarin alle relevante factoren in onderling verband worden afgewogen, essentieel. Daarbij gaat het dus om factoren die spelen aan de kant van de gemeente en aan de kant van de belanghebbende. Als op

verantwoorde wijze inhoud gegeven is aan toepassing van het primaat van de verhuizing, moet het resultaat er van zijn dat betrokkene op een normale manier kan wonen.

Het is niet mogelijk een uitputtend overzicht te geven van alle mogelijke afwegingsfactoren die een rol kunnen spelen, omdat elke situatie weer anders is. Wel wordt hieronder in grote lijnen een overzicht gegeven van een aantal vaak voorkomende factoren, die afhankelijk van de situatie, een rol kunnen spelen bij de besluitvorming.

3.2.3.1. Tijdsfactor compensatie probleem.

De snelheid waarmee het woonprobleem kan worden opgelost speelt een rol in het afwegingsproces. In een aantal gevallen kan verhuizen het woonprobleem sneller oplossen, als er snel een geschikte aangepaste of eenvoudig aan te passen woning beschikbaar is. Het hele traject van het maken van een plan, het vragen van offertes, de uitvoering en keuring vervalt dan of speelt een minder belangrijke rol. Omgekeerd kan het ook zo zijn dat het aanpassen van een woning een snellere oplossing biedt als er niet binnen een bepaalde tijd een geschikte woning vrij komt. Uit de jurisprudentie blijkt dat het essentieel is dat uit het indicatieadvies blijkt binnen welke medisch aanvaardbare termijn een oplossing gevonden moet zijn voor het woonprobleem.

3.2.3.2. Rekening houden met sociale factoren.

Sociale omstandigheden waarmee het college rekening houdt, zijn bijvoorbeeld de voorkeur van belanghebbende, diens binding met de huidige woonomgeving en de nabijheid van belangrijke voorzieningen. Ook de waardering van de aanwezigheid van vrienden, kennissen en familie in de nabijheid van de woning van de gehandicapte kan een rol spelen in het afwegingsproces. Dat geldt met name in situaties waarin sprake is van mantelzorg. De sociale omstandigheden moeten in het indicatieonderzoek zoveel mogelijk geobjectiveerd worden. De sociale factor zal minder zwaar wegen in het voordeel van aanpassen, als dicht in de buurt van de huidige woning een geschikte of goedkoper aan te passen woning kan worden gevonden. Als de beoogde nieuwe woning dicht bij belangrijke voorzieningen, zoals winkels en werkplek is gelegen, kan dat de beslissing in het voordeel van verhuizen beïnvloeden, bijvoorbeeld omdat dan ook minder vervoersvoorzieningen nodig zijn. Als de belanghebbende zijn werk "aan huis" heeft (eigen bedrijf), moeten de consequenties van verhuizing ook vanuit de bedrijfsmatige kant meegewogen te worden. Het is immers mogelijk dat de vestiging van het bedrijf op een andere, in commercieel opzicht minder aantrekkelijke, locatie negatieve gevolgen voor het inkomen uit eigen bedrijf kan hebben.

Bij de wetwijziging per 1 januari 2010 is artikel 4 Wmo uitgebreid. Zo dient het college voortaan, naast persoonskenmerken en behoeften van de belanghebbende, rekening te houden met "(...) verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie (...)" De bedoeling hiervan is een normale "wooncarrière" mogelijk te maken, ook als er wordt verhuisd van een adequate naar een minder- of inadequate woning. Hierbij gelden uiteraard wel voorwaarden: deze wijziging kan geen vrijbrief zijn zomaar naar elke zeer ongeschikte woning te verhuizen. Verwacht wordt dat door belanghebbende en gemeente gezocht is naar de meest geschikte woning en dat dit ook te onderbouwen is. Tevens wordt verwacht dat belanghebbende voordat die tot koop of huur overgaat, overleg voert met de gemeente.

3.2.3.3. Rekening houden met woonlasten en financiële draagkracht.

Rekening houdend met eventuele mogelijkheden op het financiële gebied, maakt het college een vergelijking tussen de woonlasten van de huidige en de mogelijke nieuwe woning. Alle relevante woonlasten moeten daarbij in aanmerking worden genomen.

Als de belanghebbende eigenaar van de woonruimte is, zal een verhuizing of woningaanpassing andere gevolgen met zich meebrengen dan wanneer deze de woning huurt. Het verhuizen vanuit een koopwoning heeft meer emotionele en financiële consequenties dan verhuizing vanuit een huurwoning.

Bij het verkopen van een huis komen meer aspecten aan de orde dan bij het verlaten van een huurwoning. Een aantal aspecten zal pleiten voor het verkopen van de woning en verhuizen naar een huurwoning. Andere aspecten daarentegen zullen de balans naar het aanpassen van de eigen woning doen doorslaan. Een punt betreft de vraag in hoeverre vermogenswinsten of -verliezen optreden. Een eigenaar heeft doorgaans geld geleend en/of een hypotheek op het huis. Ook indien de belanghebbende, al dan niet geheel op eigen kosten, veel aan de woning heeft verbeterd of aanpassingen heeft getroffen, ligt verhuizing soms minder voor de hand. Bijvoorbeeld als inkomen van woningeigenaar verslechtert doordat die gehandicapt raakt. In dat geval kunnen moeilijkheden optreden met het opbrengen van de woonlasten van de eigen woning en zal de belanghebbende ook problemen hebben met verhuizen.

3.2.3.4. Aanpassingskosten huidige versus nieuwe woonruimte.

Het college maakt een kostenafweging tussen het aanpassen van de huidige woonruimte enerzijds en verhuizen (inclusief eventuele aanpassingskosten in de nieuwe woonruimte) anderzijds. Daarbij neemt zij bepaalde kosten in elk geval in haar overwegingen mee, te weten:

- a. de huidige en voorzienbare toekomstige aanpassingskosten van de reeds bewoonde woonruimte,
- b. de kosten van het verhuizen,
- c. de eventuele aanpassingskosten van de nieuwe woning,
- d. kosten van het eventueel vrijmaken van de woning,
- e. een eventuele financiële tegemoetkoming voor huurderiving.

Het kostenaspect is het uitgangspunt bij deze afweging, maar ook de navolgende factoren kunnen een rol spelen.

3.2.3.5. De mogelijke gebruiksduur van de aanpassing.

Zo kan er ook rekening gehouden worden met het feit dat een aan te passen koopwoning naar alle waarschijnlijkheid minder makkelijk kans heeft om voor hergebruik in aanmerking te komen, want,

- a. een revisiebeding, zoals bij huurwoningen, bestaat niet voor eigen woningen;
- b. de gemeente heeft geen instrument om de woning vrij te krijgen;
- c. het zal niet zo eenvoudig zijn om een geschikte kandidaat voor die woning te vinden, die zowel financieel als ergonomisch gezien geschikt is voor de betreffende woonruimte.

Consequentie hiervan is dat eigen woning meestal voor één enkele belanghebbende aangepast wordt. Daarentegen zijn aanpassingen aan sociale huurwoningen vaker opnieuw in te zetten, omdat deze woningen opnieuw kunnen worden verhuurd aan personen met een beperking. De gebruiksduur van de aanpassing wordt daardoor verlengd en dat speelt een belangrijke rol bij de afweging.

Ook de medische prognose kan bij de afweging tussen verhuizen of aanpassen van belang zijn. Bijvoorbeeld als vaststaat dat iemands toestand naar verwachting zodanig zal verslechteren en de aanpassing daardoor slechts voor beperkte tijd zal volstaan.

3.2.4. Weigering aangeboden woning.

Vaak zal een aangeboden mogelijkheid te verhuizen naar een andere woning door de belanghebbende als negatief worden beoordeeld: veelal zal men graag willen blijven wonen in de vertrouwde woning. Als de bovenomschreven afwegingen in het voordeel van verhuizing uitvallen, is die wens niet meer doorslaggevend. Dat heeft gevolgen voor het weigeren van aangeboden geschikte woningen. Na weigering beoordeelt het college of er van uit kan worden gegaan dat voldoende is gedaan om een compenserende oplossing te bieden, met an-

dere woorden, wat het resultaat is. Dit wordt afgemeten aan de oorzaak voor het weigeren. Na het afwegen van deze factoren kan een beslissing worden genomen over het al dan niet hanteren van het primaat van de verhuizing.

Valt die afweging uit in het voordeel van verhuizen, dan kan men wellicht voor een verhuiskostenvergoeding in aanmerking komen. Een verhuiskostenvergoeding kan als forfaitaire financiële tegemoetkoming toegekend worden. Dat kan in de volgende drie situaties aan de orde zijn:

- a. de belanghebbende gaat vanwege problemen met het normale gebruik van de woning verhuizen naar een adequate woning;
- b. de belanghebbende vraagt een woonvoorziening aan in de vorm van een woningaanpassing, maar na onderzoek blijkt verhuizing de goedkoopst-compenserende oplossing te zijn voor het woonprobleem. Ook mogelijk is dat de betreffende woning niet kan worden aangepast;

3.2.5. Forfaitaire vergoeding

Een forfaitaire financiële tegemoetkoming in de kosten van verhuis- en herinrichtingskosten is bedoeld als goedkoopst-compenserend alternatief voor een dure woningaanpassing. Dit in gevallen waarin die verhuizing niet algemeen gebruikelijk is, gelet op leeftijd, gezins- of woonsituatie. Verhuizingen wegens gezinsuitbreiding of om als jongvolwassene zelfstandig te gaan wonen zijn in beginsel algemeen gebruikelijk, evenals voorspelbare verhuizingen van senioren.

3.2.6. Geen verhuiskosten vergoeding

Voor verhuizingen naar AWBZ-instellingen of andere zorginstellingen wordt geen forfaitaire financiële tegemoetkoming verstrekt, evenmin voor verhuizingen naar woningen die niet geschikt of bestemd zijn voor permanente bewoning. Dit conform de artikelen 18 en 20 van de Verordening.

3.2.7. Op verzoek vrij maken van woning.

Een verhuis- en inrichtingskostenvergoeding kan verstrekt worden wanneer er sprake is van ondervonden belemmeringen bij het normale gebruik van de woning, die door middel van een verhuizing op de goedkoopst-compenserende manier kunnen worden opgelost. Deze eis wordt niet gesteld bij een verhuizing naar een ADL-woning (algemene dagelijkse levensverrichtingen) en evenmin in situaties waarin een persoon buiten de Wmo-doelgroep een aangepaste woning vrijmaakt. Alleen als het vrijmaken van de woning op verzoek van het college gebeurt, is er aanspraak op een persoonsgebonden budget voor verhuis- en herinrichtingskosten

3.2.8. Verhuizing om psycho-sociale redenen.

De doelgroep van de Wmo is groter dan uitsluitend de personen die ten gevolge van een handicap problemen hebben met het normale gebruik van de woning. Het is dan ook de vraag welke psychosociale redenen aanleiding zouden kunnen zijn voor het toekennen van een verhuiskostenvergoeding. Psychosociale problemen, die verder zullen moeten gaan dan een burenruzie, zullen geobjectiveerd moeten worden door een arts, een psychiater of een gedragsdeskundige zoals een psycholoog of (ortho)pedagoog. Hierbij zal advies gevraagd worden aan onafhankelijke beoordelaars, niet aan de behandelende deskundigen.

3.2.9. Geen verhuis- en inrichtingskostenvergoeding achteraf.

Het college verstrekt in beginsel geen forfaitaire financiële tegemoetkoming voor verhuizing en herinrichting indien de verhuizing heeft plaatsgevonden voordat op de aanvraag is beslist. Tenzij achteraf alsnog kan worden vastgesteld dat de verlaten woning, rekening houdend met het gestelde in de Verordening niet adequaat op de belemmering aangepast had kunnen worden. Als dat laatste niet meer kan, is dat reden voor afwijzing.

3.2.10. Aanpassen: primaat losse woonunit.

Wordt het te bereiken resultaat niet via een verhuizing bereikt, dan zal beoordeeld moeten worden welke aanpassingen noodzakelijk zijn. Hierbij geeft de Verordening nog een tweede primaat aan, te weten het primaat van de losse woonunit (artikel 17 lid 2 Verordening):

“Indien een bouwkundige woonvoorziening bestaat uit een aanbouw aan of een aanzienlijke verbouwing van een woning die het eigendom is van een verhuurder, die niet bereid is de aangepaste woning blijvend ter beschikking te stellen van personen die op basis van aantoonbare beperkingen ten gevolge van ziekte of gebrek behoefte hebben aan een dergelijke woning, zal het college een herplaatsbare losse woonunit verstrekken indien daartegen geen bezwaren van overwegende aard bestaan.”

Dit primaat heeft een plaats gekregen om te voorkomen dat grote bedragen over een gering aantal jaren afgeschreven moet worden: na aanpassing van een eigen woning is de kans op hergebruik immers gering.

Om van dit primaat gebruik te kunnen maken moet uiteraard de mogelijkheid tot het plaatsen van een losse unit bestaan, bijvoorbeeld doordat er voldoende ruimte is. Als er ruimte is voor een aanbouw dan kan die doorgaans voor een losse unit worden gebruikt. Ook op dit punt geldt dat de wens van betrokkene een aanbouw te realiseren niet doorslaggevend is: een aanbouw is niet herbruikbaar, een losse unit wel. Het program van eisen, zoals dat geldt voor een aanbouw, kan gebruikt worden voor een losse woonunit. Het is daarbij van belang in de beschikking vast te leggen dat, als de unit niet meer nodig is, dit aan de gemeente gemeld dient te worden. De gemeente kan de unit dan laten verwijderen en de woning in de oude staat laten terugbrengen. Deze kosten maken onderdeel uit van de verstrekking van een losse woonunit.

Ook bij het toekennen van een losse woonunit staat het resultaat centraal, dat wil zeggen dat beoordeeld moet worden of de losse unit de problemen bij het normale gebruik van de woning voldoende compenseren. De weerstand tegen losse woonunits kan groot zijn. Ook op dit punt zal weer een zorgvuldige afweging gemaakt moeten worden. Maar anders dan bij het primaat van de verhuizing zal het in deze situatie minder snel voorkomen dat afgezien zal moeten worden van het plaatsen van een losse unit. In principe zal de oplossing immers gelijk kunnen zijn aan een aanbouw. Het verschil zal primair gelegen zijn in het gegeven dat de woning niet blijvend van een aanbouw voorzien zal zijn.

Is een losse unit niet mogelijk, of is de aanpassing niet zodanig dat deze afweging gemaakt moet worden, dan kan de stap naar de al dan niet bouwkundige aanpassing worden gemaakt.

3.2.11. Aanpassingen: overige (bouwkundige) voorzieningen.

De resultaatsverplichting van de aanpassing moet allereerst het normale gebruik van de woning betreffen.

Het normale gebruik van de woning omvat de elementaire woonfuncties, dat zijn de activiteiten die de gemiddelde Nederlander in zijn woning in elk geval verricht. Het gaat daarbij om slapen, lichaamsreiniging, toiletgang, het bereiden en consumeren van voedsel, het zich horizontaal en verticaal verplaatsen in de woning. Voor kinderen komt daar bij het veilig kunnen spelen in de woonruimte.

Het feit dat alleen problemen bij het normale gebruik van de woning worden gecompenseerd, houdt in dat geen rekening wordt gehouden met voorzieningen met een therapeutisch doel (bijvoorbeeld dialyseruimten, therapeutisch baden). Soms zullen deze voorzieningen vergoed worden vanuit de Zorgverzekeringswet, soms zal men de therapeutische effecten ook kunnen bereiken door de therapie elders te ontvangen.

Evenmin wordt er rekening gehouden met problemen die een incidenteel karakter hebben, dan wel voorzieningen die puur als noodvoorziening hebben te gelden (bijvoorbeeld incidenteel gebruikte en niet-essentiële onderdelen van de woning respectievelijk vluchtvoorzieningen of branddeuren). Ook ten behoeve van het gebruik van hobbyruimtes en studeerkamers worden geen compenserende woonvoorzieningen getroffen, aangezien het daarbij niet gaat om ruimten met een elementaire woonfunctie.

3.2.12. Uitraaskamer.

Uitzondering op het beginsel dat woonvoorzieningen worden verstrekt ter compensatie van problemen bij het normale gebruik van de woning vormt de uitraaskamer. Deze voorziening heeft een specifiek doel, namelijk het tot rust doen komen van personen met een specifieke beperking. De uitraasruimte wordt hierna bij 3.4.4. nader besproken worden.

3.2.13. Integrale beoordeling woonvoorzieningen.

Bij een indicatiestelling voor woonvoorzieningen wordt integraal beoordeeld in hoeverre hulp bij het huishouden en AWBZ-functies kunnen voorzien in respectievelijk compensatie en oplossing van de ondervonden woonproblematiek. Daarbij is uitgangspunt dat het resultaat, als dat binnen redelijke grenzen mogelijk is, bij voorkeur zelf bereikt moet kunnen worden. Als iemand in staat is een maaltijd klaar te maken voor zichzelf en het gezin en dat naar verwachting nog jaren kan doen, zal een aangepaste keuken de voorkeur verdienen boven maaltijdvoorziening. Dit kan anders zijn als het gaat om een alleenstaande oudere die geen plezier meer heeft in het koken: dan kan maaltijdvoorziening juist een heel goede oplossing zijn. Hetzelfde geldt voor de lichaamsreiniging. Uitgangspunt is dat men zichzelf kan douchen. Maar wie terminaal is zal wellicht voor korte tijd op bed gewassen worden. Verder wordt, conform de jurisprudentie van de CRvB, beoordeeld in hoeverre de problematiek kan worden opgelost door redelijkerwijs te vergen inspanningen van huisgenoten. Dit inclusief het treffen van redelijkerwijs te vergen oppasmaatregelen van ouders. Ook dan kan het noodzakelijke resultaat bereikt worden. Verder wordt rekening gehouden met algemeen gebruikelijke oplossingen als een andere organisatie van taken en een herschikking van de inrichting dan wel wijziging van de opstelling van inrichtingselementen in de woning.

3.3. Begrenzingsen.

3.3.1. Hoofdverblijf.

Artikel 19 van de Verordening bepaalt in lid 1:

“Een woonvoorziening wordt slechts verleend indien de belanghebbende zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen.”

Het hoofdverblijf is de woonruimte, bestemd en geschikt voor permanente bewoning, waar belanghebbende zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en volgens de gemeentelijke basisadministratie staat ingeschreven dan wel zal staan ingeschreven. Ook kan het gaan om het feitelijke adres, indien de betrokkene een briefadres heeft. De gemeente waar de woning staat heeft compensatieplicht, behalve in de situatie waarin de persoon uit de Wmo-doelgroep verhuist van de ene naar een andere gemeente. De beoordeling van een aanvraag voor een woonvoorziening in de vorm van een forfaitaire verhuiskostenvergoeding behoort dan tot de compensatieplicht van de vertrekgemeente. De woningaanpassing behoort verzorgd te worden door de gemeente waarheen verhuisd zal gaan worden.

In uitzonderingssituaties is er sprake van twee hoofdverblijven. Daarbij moet worden gedacht aan gehandicapte kinderen van gescheiden ouders, die in co-ouderschap door beide ouders worden opgevoed. Deze kinderen moeten dan daadwerkelijk de ene helft van de tijd bij de ene ouder wonen en de andere helft van de tijd bij de andere ouder. Alleen in die situatie kunnen in beide ouderlijke woningen woonvoorzieningen getroffen worden. Dus niet in situa-

ties waarin sprake is van bezoekregelingen. Als de woningen van de ouders in een dergelijke situatie in twee verschillende gemeenten zijn gesitueerd, rust de compensatieplicht alleen op de gemeente waar de woning van de betreffende ouder is gelegen.

3.3.2. Bezoekbaar maken woning.

Artikel 19 biedt in de leden 2 tot en met 5 een uitzondering op deze hoofdregel:

1. (...)
2. *In afwijking van het gestelde in het eerste lid kan een woonvoorziening getroffen worden voor het bezoekbaar maken van één woonruimte indien de belanghebbende zijn hoofdverblijf heeft in een AWBZ-instelling.*
3. *De aanvraag voor het bezoekbaar maken wordt ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat.*
4. *De woonvoorziening betreft slechts het bezoekbaar maken van de in het tweede lid bedoelde woonruimte met een door het college in het Besluit vast te leggen maximumbedrag.*
5. *Onder bezoekbaar maken wordt uitsluitend verstaan dat de belanghebbende de woonruimte, de woonkamer en een toilet kan bereiken.*

Opgemerkt moet hier worden dat hetgeen hier geregeld is bovenwettelijk is: het zogenaamde bezoekbaar maken valt niet onder de compensatieplicht van de Wmo. Het gaat hier niet om het in staat stellen van iemand tot het voeren van het huishouden (artikel 4 lid a Wmo). Het gaat hier om het in staat stellen van bewoners van een AWBZ-instelling om met name bij de ouders op bezoek te gaan. Omdat het gaat om een bovenwettelijke voorziening geldt geen resultaatsverplichting. Daardoor kan de gemeente grenzen leggen zonder dat de gemeente gedwongen kan worden meer te doen.

Gekozen is voor een beperkte benadering, om te voorkomen dat in deze, bovenwettelijke, situatie meer gedaan zou moeten worden dan in situaties waarin wel sprake is van een compensatieplicht. Bovendien kan er van uitgegaan worden dat ouders, als zij gaan verhuizen uit een voor hun kind in het verleden geschikt gemaakte woning, rekening houden met het op bezoek kunnen komen van hun kind, ook in de nieuwe woning.

3.3.3. Overige beperkingen woonvoorzieningen.

Als het gaat om woonvoorzieningen zijn er nog een aantal beperkingen, zoals in vastgelegd in artikel 20 Verordening:

“De aanvraag voor een woonvoorziening als bedoeld in dit hoofdstuk wordt geweigerd indien:

- a. *de noodzaak tot het treffen van de woonvoorziening het gevolg is van een verhuizing waartoe op grond van belemmeringen bij het normale gebruik van de woning ten gevolge van ziekte of gebrek geen aanleiding bestond en er geen andere belangrijke redenen aanwezig was;*
- b. *de belanghebbende niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment beschikbare meest geschikte woning, tenzij daarvoor tevoren schriftelijk toestemming is verleend door het college;*
- c. *deze betrekking heeft op voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten anders dan automatische deuropeners, hellingbanen en extra trapleuningen;*
- d. *de woonvoorziening aangevraagd wordt op een moment dat op basis van leeftijd, gezinssituatie of woonsituatie te voorzien was dat deze voorziening noodzakelijk zou zijn en er geen sprake is van een onverwacht optredende noodzaak;*
- e. *De belanghebbende voor het eerst zelfstandig gaat wonen, verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is het gehele jaar door bewoond te worden, verhuisd is naar een AWBZ-instelling of een andere instelling gericht op het verstrekken van zorg, of er in de verlaten woonruimte geen problemen met het normale gebruik van de woning zijn ondervonden.”*

3.3.3.1. Geen noodzaak tot verhuizing.

De hiervoor onder artikel 20 lid a. van de Verordening genoemde beperking slaat vooral op situaties waarbij, vanuit een aangepaste en geschikte woning, verhuisd wordt naar een niet of minder aangepaste en geschikte woning. Deze verhuizingen van adequaat naar inadequaat kunnen alleen leiden tot aanpassingen als daar een belangrijke reden voor is. Daaronder kan verstaan worden het aannemen van een functie op een zodanige afstand dat verhuizen noodzakelijk is, de situatie na een echtscheiding waarbij de aangepaste woning niet meer bewoond kan blijven worden enz. In deze uitzonderingssituaties wordt verwacht dat de belanghebbende tevoren contact opneemt met de gemeente, zodat de gemeente mee kan bepalen wat de goedkoopst-compenserende oplossing is.

3.3.3.2. Geschiktheid woning.

Onder artikel 20, lid b wordt aangegeven dat (uiteeraard) bij verhuizing gezocht wordt naar de meest geschikte woning, gezien de omstandigheden van betrokkene. Dat betekent dat als er een keuze is tussen een geschikte en een minder of niet geschikte woning, gekozen dient te worden voor de geschikte woning. Gebeurt dat niet, dan zal dat aanleiding zijn tot afwijzing. Daarbij kan meegewogen worden of tevoren overleg heeft plaatsgevonden. Ook kan rekening gehouden worden met kennis die een gemeente heeft van op enig moment beschikbare geschikte woningen.

3.3.3.3. Aanpassing gemeenschappelijke ruimten.

Aanpassingen aan gemeenschappelijke ruimten kunnen, zo blijkt uit de jurisprudentie, gelimiteerd worden. Dit uitgangspunt is onder punt c vastgelegd. Andere dan de limitatief opgesomde voorzieningen hoeven niet verstrekt te worden. De keuze voor de limitatieve lijst moet natuurlijk wel te motiveren zijn. Het zal in het algemeen gaan om toegankelijkheidsvoorzieningen of om oplaadpunten voor rolstoelen of vervoersvoorzieningen. En in uitzonderlijke situaties kan altijd gebruik gemaakt worden van de hardheidsclausule.

3.3.3.4. Voorzienbare verhuizing.

Onder artikel 20 lid d. worden uitzonderingen gemaakt voor algemeen gebruikelijke verhuizingen en verhuizingen die te voorzien zijn. Op dit punt wordt sterk aangesloten bij de eigen verantwoordelijkheid van de belanghebbenden. Wie weet dat traplopen, wat nu al lastig is, binnen 5 jaar onmogelijk gaat worden, moet op tijd maatregelen nemen en gaan zoeken naar een alternatieve woning. Wachten tot het niet langer kan gaan aan deze eigen verantwoordelijkheid voorbij en kan daarom aanleiding zijn tot afwijzing. Uiteeraard moet hier zorgvuldig onderzoek plaatsvinden en een gedegen afweging ten grondslag liggen aan een besluit.

Het laatste punt, artikel 20 lid e, is hiervoor bij de verhuiskostenvergoeding (artikel 3.2.6.) al besproken.

3.4. Overige woonvoorzieningen.

3.4.1. Uitbreiding van ruimten.

Als het gaat om een resultaat dat uitsluitend via een uitbreiding van ruimten kan worden gerealiseerd, wordt aangesloten bij de richtlijnen en afmetingen zoals opgenomen in het standaardwerk Handboek voor de toegankelijkheid, tenzij er vanwege medische noodzaak reden is om hiervan af te wijken. Uiteeraard dient dat door een onafhankelijk adviserend arts (in principe de adviseur van de gemeente) aangegeven te worden.

3.4.2. Bouwkundige en niet-bouwkundige voorzieningen.

Of de belanghebbende in aanmerking komt voor een losse (roerende) of een vaste (onroerende) woonvoorziening, hangt af van de bouwkundige situatie van de woning. Maar ook van de ondervonden beperkingen en belemmeringen en het te bereiken resultaat.

Het gaat bij losse woonvoorzieningen bijvoorbeeld om tilliften, badliften, douche/toiletstoelen, douchestretchers, badtransfer-planken. Waar mogelijk zal uit oogpunt van herbruikbaarheid gekozen worden voor verstrekking van losse woonvoorzieningen. Zoals al vermeld gaat het hier niet om inrichtingselementen. De losse woonvoorziening moet voorzien in een oplossing voor een elementaire woonfunctie, die eventueel ook kan worden geboden middels een bouwkundige voorziening. Meestal zal de losse voorziening een goedkoop en compenserend alternatief zijn voor een vaste voorziening.

Een voorbeeld: in plaats van een vaste plafondlift als transferhulpmiddel kan ook een losse tillift worden verstrekt of een transferplank. Ook zal bij voorkeur met losse voorzieningen worden gewerkt in situaties waarin mensen wachten op opname in een zorginstelling. Of in andere situaties waarin de voorziening langdurig noodzakelijk is, maar waarin de verstrekking van vaste woonvoorzieningen mogelijk niet efficiënt is. Voorbeelden zijn terminale situaties, maar ook situaties van mensen die in een slooppand wonen.

3.4.3. Woningssanering in verband met CARA.

3.4.3.1. Financiële tegemoetkoming voor woningssanering

Men kan in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming voor woningssanering die als gevolg van allergie, astma of chronische bronchitis (CARA of COPD) noodzakelijk zijn. Sanering is slechts mogelijk als een duidelijke diagnose is gesteld door de huisarts of de longarts. De noodzaak voor het verstrekken van een vergoeding, wordt mede in relatie tot het levenspatroon en leefregels, de gehele woninginrichting en ventilatiemogelijkheden en -gedrag bepaald. Het college kan hierover advies vragen eventueel met inschakeling van een gespecialiseerde CARA-verpleegkundige. Verwacht wordt dat de betrokkene zich in het verloop bij de aanschaf van nieuwe materialen aan het programma van eisen voor de woninginrichting zal houden. Ook mag verwacht worden dat betrokkene zelf maatregelen treft ter voorkoming van CARA-klachten.

In de regel kan een vergoeding worden verstrekt indien:

- de belanghebbende bij de aanschaf niet van tevoren had kunnen weten dat CARA zou ontstaan/verergeren;
- vervanging van het artikel medisch gezien op zeer korte termijn noodzakelijk is.

Geen vergoeding wordt verstrekt indien:

- het treffen van een voorziening niet tot verbetering van de situatie van de belanghebbende leidt;
- de belanghebbende bij aanschaf van het artikel redelijkerwijs had kunnen weten dat hij overgevoelig op bepaalde stoffen reageert.

De woningssanering betreft in de regel het vervangen van tapijt in het slaapvertrek. De woonkamer kan ook worden gesaneerd indien de belanghebbende jonger is dan vier jaar.

3.4.3.2. Afschrijvingstermijn vloerbedekking

Een vergoeding wordt alleen verstrekt in die gevallen dat de betreffende te vervangen vloerbedekking nog niet is afgeschreven. Indien een artikel is afgeschreven (in de regel na 8 jaar) wordt geen financiële tegemoetkoming verleend.

Hierbij wordt voor de hoogte van de vergoeding als volgt rekening gehouden met de reeds verlopen afschrijvingsperiode. De vergoeding bedraagt een percentage van de kosten, afhankelijk van de afschrijvingsperiode:

Vergoedingspercentage	Leeftijd artikel
100%	nieuwer dan 1 jaar
75%	tussen 1 en 3 jaar
50%	tussen 3 en 6 jaar
25%	tussen 6 en 8 jaar

Indien het artikel acht jaar of ouder is, wordt geen vergoeding verstrekt. Dat geldt ook bij verhuizing, omdat bij verhuizing de woning opnieuw moet worden ingericht en dan rekening kan worden gehouden met de ondervonden klachten.

3.4.3.3. Tegemoetkoming in kosten stoffering

De hoogte van de tegemoetkoming in de kosten voor stoffering is vastgelegd in het Besluit.

3.4.4. Uitraasruimte.

Bij de uitraasruimte (artikel 15 lid d. Verordening) gaat het om een ruimte die alleen ten behoeve van de persoon met een aantoonbare gedragsstoornis noodzakelijk is met een duidelijk beoogbaar resultaat, te weten om hem/haar tot rust te doen komen. Dat het uitsluitend om de persoon zelf gaat vloeit voort uit de algemene beperking dat individuele Wmo-voorzieningen in hoofdzaak op het individu gericht zijn.

De uitraasruimte is dus uitdrukkelijk niet bedoeld om overlast voor huisgenoten te beperken, hoewel dat wel een mogelijk neveneffect kan zijn van verstrekking.

Met het oog op de beperking, de gedragsstoornis met ernstig ontremd gedrag tot gevolg, zal de ruimte in de regel beperkt van omvang zijn. Aanwezige voorzieningen zijn gericht op het doel van de uitraaskamer, het tot rust laten komen. Doorgaans zal de ruimte daarom prikkelarm en veilig moeten zijn, en tevens zijn uitgerust met voorzieningen die toezicht mogelijk maken. Voor zover dat geen technische apparatuur is kan dat onder de voorziening vallen.

Op basis van deskundig advies (met name een advies van een onafhankelijk psycholoog of orthopedagoog kan van belang zijn) zal op individuele basis worden vastgesteld aan welke eisen de uitraasruimte moet voldoen. Waar mogelijk zullen bestaande ruimten worden aangepast, bijvoorbeeld de slaapkamer van de persoon voor wie de uitraaskamer nodig is.

3.5. Procedure bij bouwkundige aanpassing.

3.5.1. Vaststellen programma van eisen.

Nadat de aanvraag is ingediend en is vastgesteld wat de beperkingen zijn en welke belemmeringen daarvan het gevolg zijn die opgelost moeten worden, wordt een indicatie gesteld, waarbij een gemeentelijke functionaris met ergonomische, sociale en bouwtechnische deskundigheid of een externe adviseur een programma van eisen voor de goedkoopst-compenserende woningaanpassing opstelt.

De woningeigenaar vraagt op basis van dat programma van eisen enkele offertes bij een aannemer op. Woningeigenaar zal veelal een woningcorporatie zijn. Is dat niet het geval dan kan per situatie beoordeeld worden wie de offertes opvraagt.

3.5.2. Beoordeling.

Het college beoordeelt welke offerte passend is bij het te bereiken resultaat en de goedkoopst-compenserende oplossing biedt. Zij bepaalt vervolgens welke offerte voor het verlenen van een financiële tegemoetkoming of voor het vaststellen van het PGB in aanmerking komt.

3.5.3. Verlening.

Het college geeft vervolgens toestemming voor de woningaanpassing, op voorwaarde dat niet reeds zonder toestemming een begin is gemaakt met de werkzaamheden waarop de financiële tegemoetkoming of het persoonsgebonden budget betrekking heeft.

3.5.4. Uitvoering.

De woningeigenaar is verantwoordelijk voor de uitvoering van de woningaanpassing conform het programma van eisen.

3.5.5. Controleren op de uitvoering.

Het college verleent slechts een persoonsgebonden budget of een financiële tegemoetkoming voor een woningaanpassing indien de door hen aangewezen personen toegang is verstrekt tot de betreffende woonruimte. Controle vindt in beide gevallen achteraf plaats.

3.5.6. Uitbetaling aan de woningeigenaar en gereedmelding.

De financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald aan de woningeigenaar. Dit onder de bij artikel 3.6 gestelde voorwaarden.

3.6. Opstal- en inboedelverzekering.

Het verdient aanbeveling de eigenaar van de woning en/of de belanghebbende te wijzen op de noodzaak de opstal- en/of inboedelverzekering aan de gewijzigde waarde aan te passen. Conform het Besluit wordt hier geen financiële tegemoetkoming voor verstrekt.

Hoofdstuk 4.

Lokaal verplaatsen per vervoermiddel.

Het lokaal verplaatsen per vervoermiddel betreft personen die niet in staat zijn zich op de algemeen gebruikelijke wijze te verplaatsen, maar zich met een vervoervoorziening toch kunnen verplaatsen in de directe woon- en leefomgeving. Algemeen gebruikelijk is bijvoorbeeld lopen, fietsen, of rijden met de stads- of streekbus of een reguliere auto. Maar het kan ook door de voor iedereen beschikbare middelen voor deze personen bruikbaar te maken. Bijvoorbeeld door middel van lage vloerbussen, door een speciaal systeem op te zetten, zoals een collectief systeem dat van deur tot deur vervoer biedt. Of door specifieke voorzieningen beschikbaar te stellen, zoals auto aanpassingen of scootmobielen.

Het uitgangspunt is steeds dat als reguliere oplossingen niet voldoen, de resultaatsverplichting er uit bestaat dat men zich, net als iedereen, lokaal kan verplaatsen. Onder lokaal wordt de directe woon- en leefomgeving verstaan. Omdat dit slechts beperkt is en vervoersbehoeften ook buiten de directe woon- en leefomgeving bestaan, hoort bij de resultaatverplichting dat er aansluiting geboden wordt op systemen die bovenregionaal vervoer bieden. Voor wie daar gebruik van kan maken is dat het reguliere openbaar vervoer, zoals bijvoorbeeld de spoorwegen met de mogelijkheden van begeleiding daarin. Voor anderen die niet van de trein gebruik kunnen maken kan dat Valys zijn. Concreet betekent dit dat een station van NS met dienstverlening bereikbaar moet zijn en dat de omvang van het gemeentelijk systeem afgestemd moet zijn op de mogelijkheden van Valys.

4.1 Vormen van vervoersvoorzieningen.

Op grond van artikel 22 (Verordening) kunnen naast vervoersvoorzieningen in natura of die via financiële tegemoetkomingen of Pgb's ook algemene vervoersvoorzieningen toegekend worden. Uit artikel 23 (Verordening) blijkt verder dat er een primaat ligt bij die algemene voorzieningen, met daarna een primaat voor het collectief vervoer. Dat betekent dat bij het bestaan van vervoersproblemen altijd eerst gekeken wordt of algemene voorzieningen daar een snelle en eenvoudige oplossing voor kunnen bieden. Indien dat niet het geval is, wordt eerst gekeken of collectief vervoer het probleem kan oplossen en pas als dat niet lukt komen andere voorzieningen in aanmerking.

4.1.1. Algemene voorzieningen.

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die een probleem snel en effectief op kunnen lossen. Bij de regels voor algemene voorzieningen gaat het om een voorziening,

- a. die in tijd een korte duur heeft;
- b. die betrekking heeft op lichte, niet complexe zorg;
- c. ten behoeve van een incidentele zorgbehoefte.

Algemene voorzieningen op het terrein van de vervoersvoorzieningen moeten veelal nog ontwikkeld worden. Te denken valt aan een scootmobielpool voor personen die slechts in beperkte mate van een scootmobiel gebruik kunnen/willen maken. Voor hen kan een dergelijke pool een adequate oplossing zijn, terwijl daar tegenover staat dat bespaard wordt op permanente verstrekkingen van scootmobielen. Het gaat dus om (zeer) incidenteel gebruik. Daarbij zal steeds moeten worden afgewogen of de kosten van de oplossing om het resultaat te bereiken wel opwegen tegen het gebruik van de voorziening.

Bij de "toegangstoets" hoort in ieder geval het antwoord op de vraag of betrokkene veilig van de voorziening gebruik kan maken. Indien nodig is bij aflevering (of ophalen) van de voorziening een beperkte (aanvullende) instructie mogelijk.

Bij algemene voorzieningen geldt dat wie daar niet mee geholpen denkt te zijn het uiteraard altijd mogelijk is een aanvraag in te dienen voor een individuele voorziening, waarvoor de reguliere aanvraagprocedure van toepassing is.

4.1.2. Primaat collectief vervoer.

Als een algemene voorziening geen afdoende oplossing biedt, of als naast een algemene voorziening nog andere vervoersvoorzieningen nodig zijn, geldt het primaat van het collectief vervoer. Ingevolge dit primaat komt een persoon die door ziekte of gebrek het openbaar vervoer niet kan bereiken of er geen gebruik van kan maken primair in aanmerking voor collectief vervoer. Mits dit medisch of eventueel psychosociaal mogelijk is.

4.1.3. Openbaar vervoer.

De uitdrukking 'het openbaar vervoer niet kunnen bereiken of geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer' wordt door de jurisprudentie (CRvB) geoperationaliseerd. Dit gebeurt via het loopafstandcriterium: "maximale loopafstand 800 meter". Als iemand die afstand niet zelfstandig kan afleggen, al dan niet met hulpmiddelen en in een redelijk tempo, dan wordt men verondersteld het openbaar vervoer niet te kunnen bereiken. Kan betrokkene dat wel, maar is het onmogelijk in het openbaar vervoer te komen, ook dan komt deze voor vervoersvoorzieningen in aanmerking. Er ligt overigens geen letterlijke relatie met het openbaar vervoer. Het opheffen van een buslijn, waardoor een halte op grote(re) afstand komt te liggen, is geen aanleiding een vervoersvoorziening te verstrekken. Indien nog gefietst kan worden over grotere afstanden kan hier ook rekening mee worden gehouden.

De regel van het nog kunnen lopen van 800 meter is een regel die over het algemeen geldt. Hier zijn uitzonderingen op mogelijk. Bijvoorbeeld het verschaffen van een driewiel fiets aan een persoon met een loopafstand van 800 meter. Als deze persoon evenwichtsstoornissen heeft, is er wel een goede loopafstand maar zonder driewiel fiets kan niet gefietst worden. Of de situatie van een blinde die vervoerproblemen heeft op tijden dat het openbaar vervoer niet rijdt. De loopafstand is er, maar zonder vervoersvoorziening wordt participatie onmogelijk.

4.1.4. Vervoer op korte of langere afstand.

Komt men op grond van genoemde criteria voor een vervoersvoorziening in aanmerking, dan zijn er twee terreinen waarop vervoer mogelijk is. Het eerste terrein is het vervoer op de korte afstand, in de woonomgeving, het "loop-" en "fietsvervoer". Het tweede terrein is op wat langere afstand, de afstand waarvoor niet-gehandicapten het openbaar vervoer zouden kunnen nemen. Als op beide terreinen problemen bestaan, moet, in verband met het te bereiken resultaat, in beide situaties bekeken worden welke oplossingen het meest passend zijn. Alleen bij personen met een zeer beperkte loopafstand (dat wil zeggen een afstand tot maximaal 100 meter) moet ingevolge de jurisprudentie (CRvB) op beide terreinen een oplossing worden geboden. Dit wil niet zeggen dat dit niet hoeft bij mensen met een grotere loopafstand, maar tot 100 meter is het dwingend voorgeschreven! Boven honderd meter kan een dubbele oplossing logischerwijs ook tot de resultaatsverplichting horen, omdat ze beide nodig zijn om het verplaatsingsprobleem op te lossen.

4.1.5. Collectief (vraagafhankelijk) vervoer (CVV).

Wie problemen heeft om het openbaar vervoer te bereiken, komt op basis van artikel 24 (Verordening) in aanmerking voor CVV indien dit medisch gezien adequaat is. Dat kan vaak het geval zijn. Uit de jurisprudentie blijkt namelijk dat alleen bij onbeheersbare incontinentie (hetgeen zelden voorkomt), bij ernstige gedragsproblemen of in andere uitzonderlijke situaties collectief vervoer niet compenserend zou zijn. In bijna alle andere situaties is collectief vervoer de eerste voorziening die in aanmerking komt voor verstrekking.

Een voor de regiotaxi geïndiceerde belanghebbende krijgt per jaar een maximum aantal zones toegewezen. Per rit kan de belanghebbende 5 zones tegen het openbaarvervoertarief reizen. De meerkosten van de betreffende 5 zones komen voor rekening van de gemeente. Daarmee voldoet de gemeente aan haar compensatieplicht. Reist de belanghebbende per rit meer dan 5 zones, dan komt het volledige tarief van dit collectief vervoer voor diens eigen rekening.

De financiële tegemoetkoming voor de vervoersvoorzieningen zijn in het Besluit vastgelegd.

4.1.6. Boven-regionaal vervoer.

Zoals hiervoor al bij 1.2.1.1 is aangegeven, heeft bij aanwezigheid van collectief vervoer geen Pgb te worden verstrekt, aangezien het niet de bedoeling is het collectief vervoer in gevaar te brengen.

Voor met het openbaar vervoer vergelijkbare voorzieningen, zoals het collectief vervoer, geldt dat uitsluitend rekening gehouden moet worden met de verplaatsingen in de directe woon- en leefomgeving (artikel 26 lid 1 Verordening). De omgeving kan het beste beschreven worden in te bereiken bestemmingen. Het gaat daarbij om maximaal 25 km of 5 zones.

Artikel 26, lid 3 (Verordening) geeft, als gevolg van de jurisprudentie (CRvB), tevens aan welke omvang in kilometers geboden moet worden.

“De te verstrekken vervoersvoorziening zal maatschappelijke participatie door middel van lokale verplaatsingen met tenminste een omvang per jaar van 1500 kilometer met een bandbreedte tot 2000 kilometer mogelijk maken.”

Op basis van dit artikel moet iedereen tenminste 1500 kilometer, met een uitloop (bandbreedte) van 500 km, af kunnen leggen met de combinatie van andere voorzieningen die zijn verstrekt. Dat wil zeggen de te verstrekken vervoersvoorziening, bijvoorbeeld een regiotaxipas, heeft een tegenwaarde van maximaal 800 zones of 400 in combinatie met een scootmobiel (artikel 8.1 Besluit).

Uitspraken van de CRvB geven aan dat ook het vervoer naar medische bestemmingen, als daar via bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet of de AWBZ geen vergoeding voor mogelijk is, onder de compensatieplicht in het kader van de Wmo vallen. Bovendien heeft de CRvB aangegeven dat wie aan kan tonen een grotere vervoersbehoefte te hebben dan de bandbreedte tot 2000 km, ook voor het meerdere gecompenseerd kan worden. Dit met de beperking van “lokale verplaatsingen” zodat er geen verschil hoeft te bestaan tussen mensen die met een collectief vervoersysteem onbeperkt kunnen reizen (tegen reguliere kosten) en personen die een andere vervoersmogelijkheid nodig hebben. Het resultaat zal, als dat aantoonbaar is, dus meer moeten bieden dan de maximale bandbreedte.

Bij het vervoer is de vervoersbehoefte een relevante factor om te beoordelen of een bepaalde voorziening wel compenserend is. Het is daarom van belang de vervoersbehoefte zorgvuldig te inventariseren.

4.1.7. Overige vervoersvoorzieningen.

Als collectief vervoer niet compenserend of niet aanwezig is, zal een andere voorziening gekozen moeten worden om het gewenste resultaat te bereiken. Het kan dan gaan om een voorziening in natura, zoals een aanpassing van de eigen auto of een gesloten buitenwagen, maar ook een Pgb verstrekking of een financiële tegemoetkoming. Bij dit laatste gaat het vaak om een maximale al dan niet forfaitaire financiële tegemoetkoming die bedoeld is voor een zelf te regelen voorziening, zoals een vergoeding voor autokosten (artikel 8.3. Besluit).

4.1.8. Scootmobiel en andere voorzieningen voor de korte afstanden.

Voor de verplaatsingen op de korte afstand kan gedacht worden aan een scootmobiel of een driewiel fiets, dan wel een Pgb om dergelijke voorzieningen aan te schaffen.

Een scootmobiel zal pas dan in aanmerking komen als alle algemeen gebruikelijke of algemene voorzieningen niet meer tot een oplossing kunnen leiden. Zo zijn elektrische fietsen inmiddels algemeen gebruikelijk en zullen ook dit soort vervoermiddelen in de afwegingen mee moeten worden genomen. Verder wordt bij de beoordeling de verwachte frequentie en het doel van het gebruik betrokken.

4.1.9. Inkomensgrens is vervallen

4.2. Doel: in beginsel alleen sociaal vervoer in de eigen woon- of leefomgeving.

4.2.1. Het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving.

De compensatieplicht voor vervoer is in beginsel gericht op het sociaal vervoer, ook wel "vervoer in het kader van het leven van alledag in de directe woon- of leefomgeving" genoemd. Het gaat in de Wmo in beginsel om verplaatsingen die de gemiddelde Nederlander in zijn/haar eigen woonomgeving maakt, zoals vervoer om boodschappen te doen, vrienden en familie te bezoeken, vervoer naar clubs en sociaal-culturele instellingen.

4.2.2. Niet-compensatieplichtige vervoersvoorzieningen.

Voorzieningen die worden aangevraagd om zich buiten de eigen leefomgeving te kunnen verplaatsen vallen in principe niet onder de compensatieplicht. Het gebruiksgebied valt namelijk buiten de gemeentelijke compensatieplicht. Dat geldt ook voor aanvragen voor voorzieningen die met dergelijke verplaatsingen samen kunnen hangen. Bijvoorbeeld aanhangers en oprijplaten voor het meenemen van scootmobielen buiten de eigen woon- en leefomgeving of een meeneembare scootmobiel. Een zorgvuldige beoordeling moet duidelijk maken of wellicht de hardheidsclausule gebruikt kan worden om in een individueel geval een uitzondering te maken.

4.2.3. Vervoer in verband met recreatie en ontspanning.

Recreatieve verplaatsingen kunnen deel uitmaken van het dagelijkse patroon van het leven van alledag. In dat geval wordt met het treffen van een Wmo-vervoersvoorziening ook met deze bestemmingen rekening gehouden. Het zal niet vaak voorkomen dat een vervoersvoorziening uitsluitend voor recreatieve voorzieningen wordt aangevraagd. Een vervoersvoorziening die uitsluitend wordt aangevraagd met het oog op recreatie en ontspanning, wordt echter niet in het kader van de Wmo verstrekt. Te denken valt hierbij aan bewoners van een AWBZ-instelling die de voorziening uitsluitend aanvragen om het vervoer van het jaarlijkse uitje te kunnen bekostigen/regelen. Dit vervoer dient de instelling uit het daarvoor beschikbare budget te bekostigen. Maar als naast het recreatieve doel ook één of meer andere bestemmingen een rol spelen wordt de voorziening normaal tot de compensatieplicht gerekend.

4.2.4. Vervoer in verband met werk.

Bij de beoordeling van aanspraken op vervoersvoorzieningen wordt geen rekening gehouden met vervoersbehoefte in verband met werk. Voor mensen die in dienstbetrekking werken en mogelijk voor zelfstandigen zijn er voorliggende voorzieningen, zoals de WIA, Wajong, Waz en de Ziektewet. Deze regelingen worden uitgevoerd door het UWV. Werknemers die werkzaam zijn in de sociale werkvoorzieningen (Wsw) kunnen voor woon-werkverkeer op basis van de CAO-Wsw een beroep doen op hun werkgever. Artikel 2 (Wmo) bepaalt dat dit niet onder de Wmo valt.

4.2.5. Vervoer in verband met vrijwilligerswerk.

Vervoer in het kader van vrijwilligerswerk valt onder de compensatieplicht van de Wmo. Op dit punt is de doelstelling ten opzichte van de Wvg duidelijk verbreed.

4.2.6. Vervoer in verband met dagopvang.

Het vervoer naar bijvoorbeeld dagopvang of dagverzorging valt in principe niet onder de Wmo-compensatieplicht. Veelal zal dit door de AWBZ vergoed worden en dan geldt artikel 2 (Wmo). Als gemeenten (of anderen) dagopvang opzetten dan gaat het om verplaatsingen die niet onder de AWBZ vallen en duidelijk tot doel hebben mensen te laten meedoen. Om die reden vallen die verplaatsingen onder de compensatieplicht van de Wmo.

Aanvragen voor vervoersvoorzieningen met dit doel zullen daarom kritisch moeten worden beoordeeld. Medische noodzaak, het al dan niet (overwegend) therapeutische karakter van de dagopvang en de erkenning/financiering van de dagopvang op basis van de AWBZ spelen volgens de jurisprudentie een rol. Heeft de dagopvang een overwegend therapeutisch karakter, of wordt die erkend of gefinancierd vanuit de AWBZ, dan is er aanleiding om het vervoer in verband daarmee niet te beschouwen als vervoer in het kader van het leven van alledag. De AWBZ zal dan verantwoordelijk zijn voor het vervoer (zie artikel 10 Bza AWBZ).

4.2.7. Vervoer in verband met het volgen van onderwijs.

Vervoer in verband met onderwijs valt evenmin onder de Wmo-compensatieplicht. Er zijn voorliggende voorzieningen, zoals het leerlingenvervoer op grond van de onderwijswetgeving en voorzieningen die via het UWV worden verstrekt, de voormalige Wet Rea-voorzieningen. Vanwege de werking van artikel 2 (Wmo) zijn die andere regelingen voorliggend. Zie CRvB 11/517 WMO-T.

4.2.8. Vervoer van kinderen door ouders met een beperking.

Bij de verstrekking van vervoersvoorzieningen moet rekening worden gehouden met het verzorgen van kinderen door ouders met een beperking. Daarbij kan echter ook rekening worden gehouden met alternatieven voor vervoer door de ouders zelf aldus de CRvB. Het naar school brengen van kinderen gebeurt vaak bij toerbeurt door ouders en het valt niet in te zien dat gehandicapte ouders hier niet aan mee zouden kunnen doen.

4.2.9. Vervoer voor AWBZ-instellingsbewoners.

Onder de Wmo is er geen wettelijk onderscheid tussen AWBZ-bewoners en overige Wmo-doelgroep inwoners van de gemeente. Dat houdt overigens niet in dat er op gelijke wijze geoordeeld wordt ten aanzien van de vervoersbehoefte van AWBZ-bewoners. Deze categorie mensen zal in de regel namelijk een lagere vervoersbehoefte hebben dan zelfstandig wonenden.

Soms wonen belanghebbenden in een complex waarin voorzieningen, zoals een winkel, kapper, recreatieruimte voor diverse sociale activiteiten, zijn ondergebracht of in de dichte nabijheid zijn gerealiseerd. Te denken valt met name aan verzorgingshuizen eventueel met aanleunwoningen erbij, verpleeghuizen en andere AWBZ-instellingen. Bovendien geldt dat een aantal 'bestemmingen in het kader van het leven van alledag' vervalt, omdat daarin op andere wijze wordt voorzien. Bewoners van intramurale instellingen hoeven bijvoorbeeld minder vaak boodschappen te doen, omdat de instellingen de maaltijden bereidt. Ook sommige gezamenlijke sociale activiteiten waarvoor vervoer nodig is, worden vanuit de AWBZ-instelling georganiseerd, inclusief vervoer. Met deze verminderde vervoersbehoefte wordt bij de beoordeling van aanvragen voor vervoersvoorzieningen dan ook rekening gehouden. Zo kan aan bewoners van een intramurale instelling op basis van het Besluit een gehalveerd Pgb voor vervoerskosten worden verstrekt. Uitzonderingen moeten echter mogelijk blijven, als blijkt dat er een grotere vervoersbehoefte is. Zorgvuldige beoordeling van de persoonlijke situatie ligt daarom aan de basis van het oordeel.

4.2.10. Begeleiding bij het vervoer van AWBZ-bewoners.

Ook hier heeft invulling plaatsgevonden op basis van jurisprudentie. Begeleidingskosten kunnen onder de compensatieplicht vallen. Bij AWBZ-bewoners kan er echter rekening ge-

houden worden met de agogische taak van personeel van de instelling, met name bij gezinsvervangende tehuizen. Ook bij grotere AWBZ-instellingen geldt een beperking bij de zorgplicht c.q. compensatieplicht ten aanzien van de begeleiding. Maar beoordeeld zou ook kunnen worden of het vervoer begeleid zou kunnen worden door vrijwilligers, mits dat gegarandeerd aanwezig is.

4.2.11. Weekendvervoer voor AWBZ-bewoners.

Uitgangspunt is een gelijke compensatieplicht voor AWBZ-bewoners en voor overige bewoners van de gemeente. Categoriale beperking van de omvang van de compensatieplicht voor AWBZ-bewoners is ook mogelijk, maar daarop moeten uitzonderingen mogelijk zijn voor individuele gevallen. De compensatieplicht zal onder de Wmo voor AWBZ-bewoners niet afwijken van de bestaande jurisprudentie.

De reguliere compensatieplicht voor vervoer houdt in dat er in beginsel compensatieplicht is voor regionaal vervoer voor AWBZ-bewoners. En slechts bij wijze van uitzondering, zoals bij dreigende vereenzaming, geldt er een compensatieplicht voor bovenregionaal vervoer. Bij jonge, verstandelijk gehandicapte AWBZ-bewoners van grote instellingen is deze situatie onder de Wvg-jurisprudentie omgedraaid. Daarbij wordt uitgegaan van een dreigend sociaal isolement, tenzij het tegendeel kan worden aangetoond. Uitgangspunt is dat ook bovenregionaal weekendvervoer van en naar het ouderlijk huis onder de compensatieplicht valt.

Voor wat betreft de frequentie wordt in de Wvg-jurisprudentie uitgegaan van bezoek om en om, dus de ene week bezoek van ouders aan de instelling, de andere week bezoek van de AWBZ-bewoners aan het ouderlijk huis.

4.2.12. Recreatief vervoer voor AWBZ-bewoners.

Recreatief vervoer voor AWBZ-bewoners vanuit het ouderlijk huis valt niet onder de compensatieplicht, zo blijkt uit de uitspraken van de CRvB. Dat is ook logisch, omdat dit het verplaatsen in de directe woonomgeving (wat immers de instelling is) ver te boven gaat.

Hoofdstuk 5.

Verplaatsen in en om de woning: de rolstoel.

In artikel 4 lid 1 onder b (Wmo) is sprake van het zich kunnen verplaatsen in en om de woning. Dat kan bijvoorbeeld met een rollator, lopend met krukken, met een trippelstoel, of met een rolstoel. Van deze voorzieningen valt uitsluitend de rolstoel onder de Wmo. De andere voorzieningen vallen onder andere wettelijke regelingen en zijn daarom op grond van artikel 2 (Wmo) uitgesloten.

Er is van af gezien om een begripsomschrijving van een rolstoel te geven. Het is, ook na jaren proberen, nog steeds niet gelukt een kwalitatief goede begripsomschrijving van de rolstoel te formuleren. Daarom blijft staan: onder rolstoel dient te worden verstaan wat daar over het algemeen in het dagelijkse taalgebruik onder wordt verstaan: een rolstoel is een voorziening ter verplaatsing in en om de woning, soms ook in de directe woon- en leefomgeving. Het gaat daarbij om 4 wielen, soms alle vier even groot (een transportrolstoel), soms 2 grote wielen achter en 2 kleine wielen voor, waarbij de rolstoel met de handen aan de achterste wielen kan worden aangedreven. Een rolstoel kan inderdaad met de hand worden aangedreven, maar kan ook elektrisch. Ook zijn er motoren die het rijden met de rolstoel ondersteunen en lichter te maken. Naast rolstoelen voor verplaatsing zijn er ook rolstoelen speciaal voor verplaatsing bij sportbeoefening, de zogenaamde sportrolstoelen.

Wie op grond van beperkingen geen andere mogelijkheid heeft dan zich verplaatsen met een rolstoel kan een rolstoel toegekend krijgen. De resultaatverplichting daarbij bestaat uit het zich kunnen verplaatsen, al dan niet met hulp van anderen.

5.1 Vormen van rolstoelvoorzieningen.

Artikel 27 (Verordening) bepaalt dat er vier mogelijkheden zijn om rolstoelen te verstrekken:

- a. *Een algemene rolstoelvoorziening;*
- b. *Een rolstoel in natura;*
- c. *Een persoonsgebonden budget te besteden aan een rolstoel;*
- d. *Een persoonsgebonden budget te besteden aan een sportrolstoel.*

5.1.1. Algemene rolstoelvoorziening.

De algemene rolstoelvoorziening is met de invoering van de Wmo een nieuwe vorm van verstrekken. Deze vorm van verstrekken biedt mogelijkheden voor belanghebbenden die een rolstoel niet dagelijks maar incidenteel nodig hebben.

Vanuit de resultaatverplichting kan gesteld worden dat wanneer betrokkenen een rolstoel nodig hebben, zij daar ook daadwerkelijk over moeten kunnen beschikken. Te denken valt aan belanghebbenden die in en om de woning geen hulpmiddelen nodig hebben of met andere loophulpmiddelen zich kunnen verplaatsen. Daarentegen kan een rolstoel wel noodzakelijk zijn bij een dagje uit, of een middagje winkelen, omdat de afstanden die afgelegd moeten worden te groot zijn. Dergelijke rolstoelen worden vaak opgeklapt achter in de auto gelegd en slechts gebruikt bij bovenomschreven activiteiten.

De eis voor het in aanmerking komen voor een rolstoelvoorziening in natura of als Pgb is dat "dagelijks zittend verplaatsen in en om de woning" noodzakelijk is. Omdat de hiervoor bedoelde belanghebbenden daar niet aan voldoen, kan de algemene rolstoelvoorziening een hulpmiddel zijn. Bij een algemene rolstoelvoorziening is het voor diegenen die daartoe het recht hebben een rolstoel voor één of meer dagen te lenen om de gewenste activiteiten mee uit te kunnen voeren. Afhankelijk van het door een gemeente gekozen systeem is het ook mogelijk op bepaalde plaatsen (winkelcentra, stadscentra, centrale (bus)stations enz.) dit

soort rolstoelen of hiermee vergelijkbare voorzieningen (de Ango-stoel bijvoorbeeld) beschikbaar te (doen) stellen. Indien belanghebbenden liever zelf een dergelijke rolstoel voor incidenteel gebruik hebben, kunnen zij gewezen worden op de uitgebreide tweedehandsmarkt rond deze rolstoelen en ook op de mogelijkheid individueel een dergelijke rolstoel aan te schaffen.

Ook deze algemene voorziening kent een simpele “toegangstoets”, weinig bureaucratie en geen eigen bijdrage (hetgeen voor rolstoelen uitgesloten is). Op eenvoudige wijze kan vastgesteld worden of de wens van een dergelijke rolstoel gebruik te mogen maken geen contra-indicaties kent. In geval van twijfel kan altijd een normale aanvraagprocedure inclusief een medisch advies worden gevolgd. Dit kan ook als de belanghebbende dit wenst, omdat een eigen rolstoel noodzakelijk geacht wordt.

5.1.2. Rolstoel in natura en Pgb.

De algemene rolstoelvoorziening zal een deel van de groep adequaat van dienst kunnen zijn. Voor hen die (veel) vaker, met name (bijna) dagelijks, een rolstoel nodig hebben voor verplaatsing in en rond de woning kan op basis van het gestelde in artikel 28, lid 2 van de Verordening een rolstoel toegekend worden. Dit kan ingevolge artikel 27 aanhef en onder b en c (Verordening) als voorziening in natura en als persoonsgebonden budget.

Via een medisch onderzoek wordt bepaald of er een indicatie is voor een rolstoel en zo ja, in welke vorm. Daarbij is de wens van de belanghebbende bepalend en zal een Pgb uitsluitend geweigerd worden als daarvan sprake is op basis van artikel 3 (Verordening) en art. 1.2.1 van het Verstrekkingsboek.

5.1.3. Sportrolstoelen en sportvoorzieningen.

Tot slot is het nog mogelijk een sportrolstoel aan te vragen. De sportrolstoel is een bovenwettelijke voorziening die niet onder het verplaatsen in en om de woning valt. Voor een sportrolstoel komt men ingevolge artikel 28, lid 3 (Verordening) in aanmerking als sportbeoefening zonder sportrolstoel onmogelijk is door aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek. Dit om het ook mogelijk te maken aan niet-rolstoelgebruikers via een sportrolstoel aan sport te kunnen doen. Ter verduidelijking: wie normaal met krukken loopt zal een sportrolstoel nodig hebben om aan sport te kunnen doen.

Het gebruik van een sportrolstoel voor teamsporten is helder. Daarnaast zijn er ook individuele sporten (marathon bijvoorbeeld) waar men een sportrolstoel voor aan kan vragen. Recreatieve activiteiten worden niet onder sport gerekend. De aanvraag voor een sportrolstoel om in de natuur te zijn zal dan ook afgewezen worden, hetgeen kan vanwege het bovenwettelijke karakter van deze voorziening. Om deze reden wordt wel de eis gesteld dat men actief lid is van een gehandicaptensportvereniging, hoewel dat lid zijn ook niet alles zegt.

Er moet op gewezen worden dat bij veel gehandicaptensportverenigingen een sportrolstoel kan worden geleend om te ervaren of een bepaalde sport die aantrekkelijk lijkt ook bij iemand past. Dit kan nuttig zijn om te voorkomen dat een aangeschafte rolstoel uiteindelijk niet of nauwelijks gebruikt wordt.

Een sportrolstoel wordt uitsluitend als Pgb verstrekt. Dit persoonsgebonden budget hoeft dan, vanwege het bovenwettelijke karakter, niet vergelijkbaar en toereikend te zijn. In het bedrag is een deel als bijdrage in de aanschaf van een sportrolstoel bedoeld en een deel voor onderhoud.

In uitzonderlijke situaties, waarin bijvoorbeeld een elektrische rolstoel noodzakelijk is voor sport, kan met behulp van een beroep op de hardheidsclausule een hoger bedrag worden verstrekt. Dat zal mogelijk zijn als het inkomen de aanschaf van een elektrische sportrolstoel met een persoonsgebonden budget niet mogelijk maakt. Een uitgebreide individuele beoordeling is hiervoor noodzakelijk.

Topsport zal net als bij niet-gehandicapten, vaak hoge uitgaven vergen voor sporthulpmiddelen. Deze regeling is daar niet voor bedoeld. Topsport zal vaak een beroep op sponsoring noodzakelijk maken.

Jurisprudentie heeft inmiddels uitgewezen dat ook andere voorzieningen dan de sportrolstoel bovenwettelijk kunnen worden verstrekt. Dit met dien verstande dat voor die voorziening maximaal het in het Besluit genoemde bedrag voor de sportrolstoel beschikbaar gesteld wordt. En omdat het hier gaat om een financiële tegemoetkoming in de kosten van de voorziening is de eigen bijdrage regeling niet van toepassing.

5.2. Rolstoel en eigen bijdrage.

Ingevolge artikel 4.1, lid 6 Besluit Maatschappelijke Ondersteuning (AMvB) mag voor een rolstoel nooit een eigen bijdrage worden gevraagd.

5.3. Aanspraak op rolstoelvoorzieningen door AWBZ-bewoners.

Bewoners van AWBZ-instellingen die ingevolge artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen is erkend, komen ingevolge artikel 29 van de Verordening slechts voor een rolstoel in aanmerking indien zij vanuit de AWBZ geen rolstoel krijgen. Hiervan zal sprake zijn als artikel 15 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ van toepassing is.

Artikel 15 Besluit zorgaanspraken (Bza) luidt:

“1. Voor zover gepaard gaande met verblijf in dezelfde instelling, omvat de zorg, bedoeld in de artikelen 8, 13 en 14, tevens:

- a. geneeskundige zorg van algemeen medische aard, niet zijnde paramedische zorg;*
- b. farmaceutische zorg;*
- c. hulpmiddelen, noodzakelijk in verband met de in de instelling gegeven zorg;*
- d. tandheelkundige zorg;*
- e. kleding, verband houdende met het karakter en de doelstelling van de instelling;*
- f. het individueel gebruik van een rolstoel.*

2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, aanhef, omvat niet het verkrijgen van onderwijs, kleedgeld en zakgeld.”

De zorg als bedoeld in de artikelen 8, 13 en 14 Bza bestaat uit: de functie behandeling, ziekenhuiszorg en revalidatiezorg.

Dat betekent dat de combinatie verblijf en behandeling, ontvangen in dezelfde instelling, het verblijf in een ziekenhuis en het verblijf in een revalidatiecentrum redenen zijn om een rolstoel uit de AWBZ te ontvangen. Wie in een ziekenhuis of revalidatiecentrum bezig is terug te gaan naar huis zal uiteraard een rolstoel aanvragen in het kader van de Wmo.

Door ontwikkelingen als extramuralisering zijn er steeds meer voorzieningen ontstaan waarbij het niet zonder meer duidelijk is of er sprake is van een toegelaten instelling. In die situatie zal moeten worden nagegaan of op betrokken persoon één of meer facetten van de werking van artikel 15 Bza van toepassing is. Hiernaar kan geïnformeerd worden bij de zorgaanbieder of bij het zorgkantoor.

Hoofdstuk 6.

Slotbepalingen

6. Slotbepalingen.

- a. Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de dag na publicatie en werkt terug tot 1 juli 2012, met gelijktijdige intrekking van het Verstrekkingenbeleid voorzieningen maatschappelijke ondersteuning van 20 december 2011.
- b. Deze beleidsregels worden aangehaald als “Verstrekkingenbeleid voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Stichtse Vecht 2012”.

Aldus vastgesteld door het college van Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht, op 20 november 2012

L.H.M. van den Nieuwendijk
gemeentesecretaris

Mw. drs. M.M. van 't Veld
burgemeester

BIJLAGE 1

De ICF: FUNCTIES (bron: <http://www.rivm.nl/who-fic/ICD-O-3.htm>)

<p><i>Hoofdstuk 1 Mentale functies.</i></p> <p><u>Algemene mentale functies.</u> Bewustzijn Oriëntatie Intellectuele functies Globale psychosociale functies Temperament en persoonlijkheid Energie en driften Slaap Algemene mentale functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Specifieke mentale functies.</u> Aandacht Geheugen Psychomotorische functies Stemming Perceptie Denken Hogere cognitieve functies Mentale functies gerelateerd aan taal Mentale functies gerelateerd aan rekenen Bepalen sequentie bij complexe bewegingen Ervaren van zelf en tijd Specifieke mentale functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Mentale functies, anders gespecificeerd Mentale functies, niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofdstuk 2 Sensorische functies en pijn</i></p> <p><u>Visuele en verwante functies.</u> Visuele functies Functies van aan oog verwante structuren Gewaarwordingen van oog en verwante structuren Visuele en verwante functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Hoofdfuncties en vestibulaire functies</u> Hoofdfuncties Vestibulaire functies Gewaarwordingen gepaard gaande met hoofdfuncties en vestibulaire functies Hoofdfuncties vestibulaire functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>	<p><u>Andere sensorische functies</u> Smaak Reuk Propriocepsis Tast Sensorische functies verwant aan temperatuur en andere stimuli Andere sensorische functies, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Pijn</u> Pijngewaarwording Pijngewaarwording, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Sensorische functies en pijn, anders gespecificeerd Sensorische functies en pijn, niet gespecificeerd.</p> <p><i>Hoofdstuk 3 Stem en spraak</i></p> <p><u>Stem</u> Articulatie Vloeiendheid en ritme van spreken Alternatieve vormen van stemgebruik Stem en spraak, anders gespecificeerd Stem en spraak, niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofdstuk 4 Functies van hart en bloedvatenstelsel. Hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel</i></p> <p><u>Functies van hart en bloedvatenstelsel</u> Hartfuncties Functies van bloedvaten Bloeddruk Functies van hart en bloedvatenstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Functies van hematologisch systeem en afweersysteem</u> Functies van hematologisch systeem Functies van afweersysteem Functies van hematologisch systeem en afweersysteem, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
--	--

<p><u>Funcities van ademhalingsstelsel</u> Ademhaling Funcities van ademhalingsspieren Funcities van ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Andere funcities en gewaarwordingen van hart en bloedvatenstelsel en ademhalingsstelsel</u> Andere ademhalingsfuncities Inspanningstolerantie Gewaarwordingen gepaard gaande met cardiovasculaire en respiratoire funcities Andere funcities en gewaarwordingen van hart en bloedvatenstelsel en ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Funcities van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel, anders gespecificeerd Funcities van hart en bloedvatenstelsel, hematologisch systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 5 Funcities van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel</p> <p><u>Opname van voedsel</u> Vertering Assimilatie Defecatie Handhaving lichaamsgewicht Gewaarwordingen verband houdend met spijsverteringsstelsel Funcities van spijsverteringsstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Funcities van metabool stelsel en hormoonstelsel</u> Algemene metabole funcities Water-, mineraal- en elektrolytenbalans Thermoregulatorie funcities Funcities van endocriene klieren Funcities van metabool stelsel en hormoonstelsel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Funcities van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel, anders gespecificeerd Funcities van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel, niet gespecifi-</p>	<p>Hoofdstuk 6 Funcities van urogenitaal stelsel en reproductieve funcities</p> <p><u>Funcities gerelateerd aan urine</u> Productie en opslag van urine Funcities gerelateerd aan urinelozing Gewaarwordingen gepaard gaande met urinelozing Funcities gerelateerd aan urine, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Genitale en reproductieve funcities</u> Seksuele funcities Funcities gerelateerd aan menstruatie Funcities gerelateerd aan voortplanting Gewaarwordingen gepaard gaande met genitale en reproductieve funcities Genitale en reproductieve funcities, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Funcities van urogenitaal stelsel en reproductieve funcities, anders gespecificeerd Funcities van urogenitaal stelsel en reproductieve funcities, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 7 Funcities van bewegingssysteem en aan beweging verwante funcities</p> <p><u>Funcities van gewrichten en botten</u> Mobiliteit van gewrichten Stabiliteit van gewrichten Mobiliteit van botten Funcities van gewrichten en botten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Spierfuncities</u> Spiersterkte Spiertonus Spieruithoudingsvermogen Spierfuncities, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Bewegingsfuncities</u> Motorische reflexfuncities Onwillekeurige bewegingsreacties Controle van willekeurige bewegingen Onwillekeurige bewegingen Gangpatroon Gewaarwordingen verband houdend met spieren en bewegingsfuncities Bewegingsfuncities, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
---	--

<p>ceerd</p> <p>Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies, anders gespecificeerd</p> <p>Functies van bewegingssysteem en aan beweging verwante functies, niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofdstuk 8 Functies van huid en verwante structuren</i></p> <p><u><i>Functies van de huid</i></u></p> <p>Beschermende functies van huid</p> <p>Herstelfuncties van huid</p> <p>Andere functies van huid</p> <p>Gewaarwording verband houdend met huid</p> <p>Functies van huid, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u><i>Functies van haren en nagels</i></u></p> <p>Functies van haar</p> <p>Functies van nagels</p> <p>Functies van haren en nagels, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p>Functies van huid en verwante structuren, anders gespecificeerd</p> <p>Functies van huid en verwante structuren, niet gespecificeerd</p>	
---	--

BIJLAGE 2

De ICF: ACTIVITEITEN EN PARTICIPATIE (bron: <http://www.rivm.nl/who-fic/ICD-O-3.htm>)

<p><i>Hoofdstuk 1 Leren en toepassen van kennis</i></p> <p><u>Doelbewust gebruiken van zintuigen</u> Gadeslaan Luisteren Doelbewust gebruiken van andere zintuigen Doelbewust gebruiken van zintuigen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Basaal leren</u> Nadoen Herhalen Leren lezen Leren schrijven Leren rekenen Ontwikkelen van vaardigheden Basaal leren, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Toepassen van kennis</u> Richten van aandacht Denken Lezen Schrijven Rekenen Oplossen van problemen Besluiten nemen Toepassen van kennis, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Leren en toepassen van kennis, anders gespecificeerd Leren en toepassen van kennis, niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofdstuk 2 Algemene taken en eisen</i></p> <p>Ondernemen van enkelvoudige taak Ondernemen van meervoudige taken Uitvoeren van dagelijkse routinehandelingen Omgaan met stress en andere mentale eisen Algemene taken en eisen, anders gespecificeerd Algemene taken en eisen, niet gespecificeerd</p>	<p><i>Hoofdstuk 3 Communicatie</i></p> <p><u>Communiceren - begrijpen</u> Begrijpen van gesproken boodschappen Begrijpen van non-verbale boodschappen Begrijpen van formele gebarentaal Begrijpen van geschreven boodschappen Communiceren - begrijpen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Communiceren – zich uiten</u> Spreken Zich non-verbaal uiten Zich uiten via formele gebarentaal Schrijven van boodschappen Communiceren - zich uiten, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Conversatie en gebruik van communicatie-apparatuur en -technieken</u> Converseren Bespreken Gebruiken van communicatieapparatuur en -technieken Communicatie, anders gespecificeerd Communicatie, niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofdstuk 4 Mobiliteit</i></p> <p><u>Veranderen en handhaven van lichaams-houding</u> Veranderen van basale lichaamshouding Handhaven van lichaamshouding Uitvoeren van transfers Veranderen en handhaven van lichaams-houding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand</u> Optillen en meenemen Verplaatsen van iets of iemand met onderste extremiteiten Nauwkeurig gebruiken van hand Gebruiken van hand en arm Dragen, verplaatsen en manipuleren van iets of iemand, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p>
--	---

<p><u>Lopen en zich verplaatsen</u> Lopen Zich verplaatsen Zich verplaatsen tussen verschillende locaties Zich verplaatsen met speciale middelen Lopen en zich verplaatsen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Zich verplaatsen per vervoermiddel</u> Gebruiken van vervoermiddel Besturen Rijden op dieren als vervoermiddel Zich verplaatsen per vervoermiddel, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Mobiliteit, anders gespecificeerd Mobiliteit, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 5 Zelfverzorging</p> <p>Zich wassen Verzorgen van lichaamsdelen Zorgdragen voor toiletgang Zich kleden Eten Drinken Zorgdragen voor eigen gezondheid Zelfverzorging, anders gespecificeerd Zelfverzorging, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 6 Huishouden</p> <p><u>Verwerven van benodigdheden</u> Verwerven van woonruimte Verwerven van goederen en diensten Verwerven van benodigdheden, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Huishoudelijke taken</u> Bereiden van maaltijden Huishoudelijke taken, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Huishouden doen</p> <p><u>Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen</u> Verzorgen van wat bij huishouden behoort Assisteren van andere personen Verzorgen van wat bij huishouden behoort en assisteren van andere personen, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Huishouden, anders gespecificeerd</p>	<p>Hoofdstuk 7 Tussenmenselijke interacties en relaties</p> <p><u>Algemene tussenmenselijke interacties</u> Basale tussenmenselijke interacties Complexe tussenmenselijke interacties Omgaan met onbekenden Formele relaties Informeel sociale relaties Familiërelaties Intieme relaties Bijzondere tussenmenselijke relaties, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Tussenmenselijke interacties en relaties, anders gespecificeerd Tussenmenselijke interacties en relaties, niet gespecificeerd</p> <p>Hoofdstuk 8 Belangrijke levensgebieden</p> <p><u>Informeel opleiding</u> Voorschoolse opleiding Schoolse opleiding Beroepsopleiding Hogere opleiding Opleiding, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Beroep en werk</u> Werkend leren Verwerven, behouden en beëindigen van werk Betaald werk Onbetaald werk Beroep en werk, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd</p> <p><u>Economisch leven</u> Basale financiële transacties Complexe financiële transacties Economische zelfstandigheid Economische leven, anders gespecificeerd en niet gespecificeerd Belangrijke levensgebieden, anders gespecificeerd Belangrijke levensgebieden, niet gespecificeerd</p>
---	---

<p>Huishouden, niet gespecificeerd</p> <p><i>Hoofdstuk 9 Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven</i></p> <p><u><i>Maatschappelijk leven</i></u> Recreatie en vrije tijd Religie en spiritualiteit Mensenrechten Politiek en burgerschap Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, anders gespecificeerd Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven, niet gespecificeerd.</p>	
--	--